ATEITIS

GRUODIS—DECEMBER 1983 VOL. LXXIII No. 10.

ATEITIS

Ateitininkų Federacijos leidžiamas katalikiškos-lietuviškos orientacijos mėnesinis žurnalas.

GRUODIS—DECEMBER VOL. LXXIII No. 10.

Nešėjai (eil.) — P. Pusdešris 325
Padėka ir linkėjimai redagavimą baigiant — K. Trimakas 326
Visiems lietuviams pasaulyje 328
ALRKF tarybos suvažiavimo pasisakymai 330
„Aušra“ 100 metų — P. Pusdešris 332
Krikščioniskasis elementas Schillerio baladėse — A. Tyruolis 337
Šalia apaštalų tikybos išpažinimo aš tikiu — A. Tijūnėlis 341
Ir išauginom princą — Č. Grincevičius 342
STUDENTAI: Jam priminti — G. Ašarėlė 345
Eilėraščiai — R. Končiūtė 346
Draugas — R. Balčiūnas 348
ATŽALOS: Kartą buvo ... M. Palubinskaitė 349
1982-1983 m. „Ateities“ konkursas 350
VEIKLA 351
LAIŠKAI 364
1983 metų turinys 365

Vyriausias redaktorius: kun. dr. Kęstutis Trimakas, 850 DesPlaines Ave., Apt. 409, Forest Park, IL 60130, USA. Telef.: 312-366-2446.
Redaktoriai: adv. Saulius Kuprys, Rima Sidrienė ir Aldona Zailskaitė.
Redakcijos nariai: dr. Roma Kuprienė, Jonas Kuprys, Vida Kuprytė ir dr. Linas Sidrys.
Rankraščių kalbą taiso J. Masilionis. Viršelio antraštė Jono Kuprio.

Administratorius: Juozas Polikaitis, 7235 S. Sacramento Ave., Chicago, IL 60629, USA. Telef.: 312-434-2243.
Spaudos darbus atlieka Draugo spaustuvė Chicagoje. Leidžia Ateitininkų Federacija.
Prenumerata metams JAV ir Kanadoje — 12.00 dol.; garbės prenumerata — 20.00 dol., susipažinimui 9:00 dol.; kituose kraštuose — 9.00 dol., išskyrus Pietų Ameriką (7.00 dol.).

ATEITIS (USPS 035-440 — a magazine published monthly, except July and August, by the Lithuanian Roman Catholic Federation Ateitis, Inc. Business address: 7235 S. Sacramento Ave., Chicago, IL 60629 USA. Yearly subscription in the US and Canada $12.00. Single copy $1.50. Second class postage paid at Chicago, Illinois. © 1983 by the Lithuanian Roman Catholic Federation Ateitis. All rights reserved.

LIETUVOS
NACIONALINĖ
M[illegible]DO
B[illegible]OTEKA

NEŠĖJAI

Pranas Pusdešris

JI —Tamsu... Bijau...
JIS —Tamsa — tai šviesos nebuvimas.
Kasnakt pasikartojanti nebūties grėsmė.
Šešėlis — ištikimasis dienų draugas,
Nuskendęs su daiktais kartu,
Paliko mus vienatvės šiurpui
Be atramos, be horizontų,
Be garsų.

JI —Klausyk, tyla mus kažkur šaukia...
Klausyk, jai atsiliepia krūtinėje širdis...
Remkis į mane. Pajusk gyvą mano kūną,
Ne šešėlį,
Pajusk mane.

JIS —Tamsa — bekūnė. Ji atveria tavo sielos akis...
Kokios spalvos jos, aš nematau.
Ar ten dangaus mėlynė?
Ar pilkas žemės grumstas?
Ar švintančios aušros
Saulėtekio gaisai?

JI —Saulėtekis tavy, saulėtekis manyje...
Jaunystė tamsos užtvarų nežino.

JIS —Tad ženkim.

JI —Kur?

JIS —Tad ženkime šviesos parnešti,
Po saulę įdėkime žmonėms į delnus.
Tamsa — tai šviesos nebuvimas.
Po saulę tau ir sau. Draugams.
Po saulę tamsai ir šešėliui.

JI —Kur rasi tu tiek daugel saulių?
Kur rasi, mano Prometėjau?

JIS —Jaunystės šviesmečiuos bekraštės saulių lankos.
Raškykim jas, kaip pievų ramunes.
Dalykime žmonėms ir patys saulėms švieskim,
Ir būkime šiluma. Ir būkime šviesa.

PADĖKA IR LINKĖJIMAI REDAGAVIMĄ BAIGIANT

1974 m. spalio 15 d. prieš pat vidurnaktį telefono skambutis... Dr. Petras Kisielius, tuometinis Ateitininkų Federacijos vadas.. Prašo manęs, kad sutikčiau redaguoti *Ateitį*... Atsakiau, kad pagalvosiu... Svarsčiau... Po trijų valandų apsisprendžiau. Apsisprendžiau jau tada žinojau, kad prisiimdamas nuostabią galimybę, užsidedu nelengvą naštą. Galimybė — auksinė. Našta — švininė. Patyriau, kaip vyksta žmogiškojo darbo alchemijos procesas, kur švinas virsta variu, sidabru, o kai kada gal bent kuo tai panašiu į auksą.

Prabėgo daugiau kaip devyni metai. Rūpinantis *Ateitimi* kasdien, teko su ja tampriai suaugti, o per ją — ir su visa ateitininkija, jos idėjom, veikla, Kristaus idealais bei rūpesčiu kovotojais už tautos laisvę bei krikščioniškus įsitikinimus tėvynėje. Ypač mane traukė sunkioj nelietuviškoj aplinkoj veikiantis, rašantis ir kuriantis lietuvių jaunimas.

Apie *Ateities* uždavinius, jos nueitą kelią bei jos reikšmę esu daug svarstęs bei savo mintimis pasidalinęs redagavimo pradžioj („Burti ir atspindėti", *Ateitis,* 1975, 1 nr., 2 psl.; *Draugas,* 1975, II. 1; *Darbininkas,* 1975, II. 7; *Tėviškės žiburiai,* 1975, II. 13; *Ateitis,* 1975, 2 nr., 33 psl.), metant žvilgsnį į jos nueitą kelią („*Ateities* žurnalo ideologinė apžvalga, 1946-1981", *Aidai,* 1981, 5 nr., 280 psl.) bei minint žurnalo 70 m. sukaktį (*Ateitis,* 1981, 1-2 nr., 10 psl.; „*Ateitis* — iššūkis ir veidrodis", *Ateitis,* 1981, 9-10 nr., 342 psl.) „*Ateitis* — sėkla, kuri išaugo į medį", *Ateitis,* 1982, 1-2 nr., 4 psl.). Tas *Ateities* uždavinių bei jos reikšmės suvokimas lydėjo mane redaguojant žurnalą.

Prieš kiek laiko ėmiau jausti vis didėjantį norą daugiau padėti tautiečiams okupuotoje Lietuvoje. Buvau ir prašomas į tą darbą įsitraukusiųjų prisidėti raštu, žodžiu bei veikla. Ir manyje pačiame buvo susikaupę tiek minčių, kurios dirbant techninį redagavimo darbą, neturėjo galimybės išvysti dienos šviesos. 1981 m. kovo 17 d. savo laiške Ateitininkų Federacijos vadui išdėsčiau savo pasiryžimą atsidėti kitai darbo sričiai ir prašiau

iki tų metų galo surasti kitą, stosiantį mano vietoj rūpintis *Ateitimi*. Neatsirado. Sutikau likti iki 1982 m. galo. 1982 m. gale vėl nebuvo surastas, kas mane pakeistų. Tada likau 1983 metams. Mano apsisprendimas pereiti į kitą darbo sritį darėsi dar tvirtesnis. Jaučiausi *Ateičiai* pakankamai davęs; traukė mane ir kiti darbai. Tad rugsėjo 24 d. laiške Ateitininkų Federacijos vadui rašiau: „Keičiantis Ateitininkų Federacijos vadovybėms, yra geriausias laikas surasti ir naują vyr. redaktorių. Po tiek nesėkmingų pastangų (surasti ką mano vietoj — K.T.) tegali padėti naujo vyr. redaktoriaus būtino reikalo iškėlimas. Tą reikalą iškelti negalima stipriau kaip žinia, jog nebus kam toliau redaguoti ir todėl būtinai reikia naujo vyr. redaktoriaus... Visa tai turėdamas minty ir pranešu, jog *Ateities* vyr. redaktoriaus pareigas eisiu tik iki tol, kol bus suredaguotas paskutinis 1983 m. žurnalo numeris... Nauja Ateitininkų Federacijos vadovybė stovės prieš šią būtinybę...“ Atsakydamas Federacijos vadas Juozas Laučka pažymėjo: „Užtikrinu Jus, kad naujo redaktoriaus ieškojimas tikrai vykdytas ir tevykdomas. Šiuo reikalu jau rūpinasi ir kandidatas į Federacijos vadus. Tikiu, kad reikalas bus išspręstas iki šių metų pabaigos“.

1983 m. baigiasi. Šių metų paskutiniame žurnalo numeryje noriu padėkoti. Pirmiausia — mano ypatinga padėka *Ateities* leidėjų, — Ateitininkų Federacijos vadams, dr. Petrui Kisieliui ir Juozui Laučkai, kurių palankų dėmesį bei šiltą rūpestį *Ateitimi* redagavimo metu visada jutau. Taip pat esu labai dėkingas redagavimo darbe talkinusiems redaktoriams Aldonai Zailskaitei (1975-1983), dr. Algiui Norvilui (1976-1977), dr. Arūnui Liulevičiui (1978-1980), adv. Sauliui Kupriui (1978-1983), dr. Linui Sidriui (1978-1979) ir Rimai Sidrienei (1980-1983), o taip pat redakcijos nariams — Jonui Kupriui (ypač dėl žurnalo išvaizdos, fotografijų, išdėstymo), dr. Romai Kuprienei (rėmusiai savo Saulių redagavimo darbe), dr. Linui Sidriui (rėmusiam savo Rimą redagavimo darbe), Vidai Kuprytei, Daivai Markelytei, Grasildai Reinytei, Linui Palubinskui, Dainai Kojelytei, Vilijai Eivaitei, Petrui V. Kisieliui, Antanui Razmai jr., Daliai Bilaišytei, Jurgiui Bradūnui, Jūratei Jasaitytei, Tomui Palubinskui, Rimvydui Zailskui, Danguolei Stončiūtei, Raimundui Šilkaičiui, Vytui Naručiui, Algiui Norvilai ir Mirgai Šerepkaitei. Už žurnalo kalbos pataisymą dėkoju Juozui Masilioniui, Kazei Bradūnienei ir Danutei Augienei, o taip pat su padėka ir malda prisimenu a.a. Praną Razminą. Gilus ateitininkiškas ačiū — Juozui Polikaičiui, kuris per visus tuos metus rūpinosi žurnalo administraciniais reikalais. Ačiū Vytautui Šoliūnui, vadovavusiam *Ateities* vakarų ruošimui, jaunimo konkurso premijų bei žurnalo atskirų numerių mecenatams. Ačiū *Draugo* spaustuvės darbuotojams, kas mėnesį triūsusiems žurnalą atspausdinti. Dėkingas esu visiems, kurie straipsniais, rašiniais, kūryba, fotografijomis, finansine auka ar kuo kitu žurnalą rėmė. Ačiū ir tiems, kurie atsiliepimais — ar tai vertinimu, ar tai kritišku žodžiu — leido redaktoriui jausti, kad žurnalas kalba ne į tuštumą, bet į gyvus žmones.

Šias eilutes berašant vyksta Ateitininkų Federacijos vado, tarybos bei revizijos komisijos rinkimai. Būsimam Ateitininkų Federacijos vadui ir kitiems ateitininkijos priekyje atsistojantiems — mano nuoširdūs linkėjimai. Gi tiems, kurie *Ateities* žurnalo redagavimą perims, linkiu ištvermės ir tokios bendradarbių talkos, kokios per šiuos kelis metus žurnalas patyrė. Nebuvo nei vieno numerio, kuriam būtų trūkę medžiagos. Problema visada buvo ne ką sekančiam numeriui besugraibyti, bet ką į sekantį atidėti. O kad linkėjimai nebūtų tušti žodžiai, *Ateitį* perduodamas prie linkėjimų pridedu bent dviems sekančių metų numeriams jau surinktą medžiagą. Taipogi pažadu *Ateičiai* ir toliau rašyti.

Kai kurie kiti redakcinio kolektyvo nariai paskutiniu metu taipogi pasisakė pereiną į kitas darbo sritis. Ši redakcija baigia savo kadenciją, bet tuo pačiu pasitiki ateitininkų gajumu. Tai gražiai išreiškė red. Rima Sidrienė savo ir vyro dr. Lino vardu rašytame laiške: „Tvirtai tikime, kad yra kitų ateitininkų, kurie ne tik sugebėtų perimti mūsų vietas, bet kurie *tikrai turi*. Dirbant su *Ateitimi* ir su tokia šaunia redakcija, mūsų gyvenimas buvo praturtintas; tikimės, kad mes ir kitus praturtinome“.

Ateitis buvo, yra ir, galima tikėtis, bus žurnalas *ateitininkų ateitininkams* (ta a.a. kun. Stasio Ylos plačiąja prasme: „Kas tiki į Tėvynės ateitį, kaip tikintis krikščionis inteligentas, kas kovoja ir kuria, tas jau priklauso ateičiai, tas yra ateitininkas“, *Ateitis*, 1951, 2 nr., 7 psl.). Mūsų visų darbas, kuris atsispindėjo ir tebeatsispindi *Ateityje*, ir pati *Ateitis* buvo, yra ir palieka kad ir kukli, bet lietuviškai-krikščioniškai prasminga Dieviškojo Kūrėjo garbės himno harmonijoj įsiliejanti melodija.

Kęstutis Trimakas

1983 m. lapkričio mėn. 26 d.

VISIEMS LIETUVIAMS PASAULYJE

BRANGŪS BROLIAI IR SESERYS KRISTUJE

Pagarbintas Dievas visuose savo darbuose — sako Dievo įkvėptas Švento Rašto autorius (psl. 144, 13). Šventieji yra Dievo visiško tobulumo ir jo meilės atspindžiai. Jie yra tarsi šviesūs kelrodžiai, kai žmonių silpnybės ir ydos aptemdo jų gyvenimą. Jie yra krikščioniškojo ir kiekvienam žmogui derančio gyvenimo pavyzdžiai.

1984 metai tebūnie Švento Kazimiero metai ne tik lietuvių tautai, bet visam krikščioniškam pasauliui

Tokiu šviesos kelrodžiu Lietuvių tautai yra jos sūnus Šventas Kazimieras, miręs 1484 metų kovo 4 dieną, vos 24 metų jaunuolis. Todėl visa Bažnyčia, bet ypatingai Lietuvių tauta minės Švento Kazimiero mirties 500 metų sukaktį. Popiežius Urbonas VIII 1636 metais Šventąjį Kazimierą paskyrė Lietuvos globėju, o popiežius Pijus XII 1948 metais paskelbė jį viso pasaulio lietuvių kilmės jaunimo globėju.

Lietuvių tauta priėmė Kristaus mokslą ir krikštu įsijungė į Vakarų Bažnyčios tautų eiles tik XIV amžiaus pabaigoje. Šventam Kazimierui gyvenant Krikščionybė Lietuvoje buvo dar labai jauna. Švento Kazimiero, Lietuvos-Lenkijos valdovo sūnaus, veikla ir jo gyvenimo pavyzdys, jo heroiškos dorybės turėjo didelės reikšmės, kad Krikščionybė Lietuvoje ne tik subrendo, bet išliko gyva ir aktyvi. Būdama ant kelio tarpe Rytų ir Vakarų militarinių, politinių ir religinių kovų XII-XVII šimtmečiuose, Lietuva, tada dar didelė valstybė, ne kartą buvo lemianti tvirtovė, apsaugojusi Vakarų Europą nuo pavojų iš Rytų. Tose kovose teko daug kentėti ir Lietuvai. Pabaigoje XVIII šimtmečio ji neteko nepriklausomybės ir tai truko iki 1918 metų. Per tą laiką lietuvių tautai ir Katalikų Bažnyčiai Lietuvoje teko patirti daug sunkumų: daugybė jos geriausių sūnų ir dukterų žuvo Rusijoje ir Sibire ir pačioje Lietuvoje gyveno laikus, kad jai tiko „Kryžių šalies“ vardas. Pati tauta ne tik nežuvo, bet likdama ištikima Dievui, Šv. Petro sostui, liko gyva ir nenugalėta. Jai švietė Švento Kazimiero, skaistaus jaunuolio, ypatingo Marijos garbintojo, vargšų mylėtojo, pavyzdys. Jo pavyzdys tiek paveikė Lietuvių tautą, kad dėl žmonių pamaldumo, pasireiškusio įvairiomis Marijos garbinimo formomis, Lietuva gavo „Marijos Žemės Terra Mariana“ vardą.

Net ir sunkiausiais laikais, kai Rusijos caro valdžia trukdė kunigų paruošimą, uždraudė ir sunaikino vienuolynus, vis tiek Lietuva turėjo pakankamai savų kunigų, buvo slaptų vienuolijų. Ne tik gyvenantieji Lietuvoje, bet ir ištremtieji iš Lietuvos į Rusiją ten taip pat vykdė apaštalų misiją. Lietuvių ateivių Amerikoje buvo tokia dvasia, kad, būdami beturčiais, kūrė parapijas, statė bažnyčias, išauklėjo šimtus savų jaunų kunigų, steigė vienuolijas, šalpos draugijas, daugeliu atvejų pasirinkdami Šventą Kazimierą savo Globėju. Ir dabar svetimų okupuotoje Lietuvoje, žiauriose ateistinio komunizmo sąlygose, Lietuvos katalikai pasižymi savo drąsa, užsidegimu, noru likti ištikimais Dievui ir Bažnyčiai. Dvasinių pašaukimų į kunigus ir vienuolinį gyvenimą ten yra daugiau negu kai kuriuose laisvo pasaulio kraštuose. Visas pasaulis žino, kad šimtai tūkstančių lietuvių yra mirę kalėjimuose, Sibire vergų darbo stovyklose už savo krikščioniškus įsitikinimus, už laisvės ir kitų žmogaus teisių gynimą. Likusieji Lietuvoje kovoja už tas pačias teises. Daugelio kovojusių ir šventai mirusių vardai bei jų darbai gal nebus įrašyti į Bažnyčios paskelbtų šventųjų sąrašus, bet jų — kankinių ir išpažinėjų vardai yra įrašyti Viešpaties knygose.

Minint Švento Kazimiero mirties 500 metų sukaktį, primename Lietuvių tautos praeitį ir dabartį, norėdami parodyti, kokios reikšmės šio švento jaunuolio, Lietuvos valdovų ainio, gyvenimas ir dorybės turėjo ir turi įtakos Lietuvos religiniam gyvenimui.

Kai šiandien pasaulyje vyksta atvira kova materialistinio ateizmo prieš religiją, ypač prieš krikščionybę, kai žmonijai gresia pavojus, kilęs iš materialistinės pasaulėžiūros, technikos panaudojimo žmonėms žudyti: suaugusiems ir negimusiems, kai nebranginamas skaistus gyvenimas, o nedoras pateisinamas, pasistenkime padėti žmonijai pasipriešinti toms klaidinančioms pažiūroms. Susipraskime ir daugiau paisykime Bažnyčios balso, raginančio mus atsigręžti į dvasines vertybes.

Sekantieji — 1984 metai tebūnie Švento Kazimiero metai ne tik Lietuvių tautai, bet ir visam krikščioniškam pasauliui. Per tuos metus pasistenkime geriau pažinti Šventą Kazimierą, pamilti jį ir jo praktikuotas dorybes. Jo pavyzdžiu melskime Šv. Marijos globos Lietuvių tautai, o savo asmeniškam gyvenimui vienybės, ištvermės bei drąsos kovoti už Lietuvių tautos laisvę ir tuos idealus, kurie yra visos žmonijos idealai: laisvė tikėti, savo tikėjimą praktikuoti ir naudotis pagrindinėmis žmogaus teisėmis.

Švęskime tad Lietuvos ir jaunimo Globėjo 500 metų mirties sukaktį kaip įmanydami iškilmingiau. Tebūna šie metai minimi kiekviename kampelyje, kur gyvena lietuvių kilmės žmonės, mūsų asmeniniam ir mūsų tautos dvasiniam atsinaujinimui bei moraliniam pakilimui.

Šventasis Kazimierai, globoki savo tautą ir užtarki mus pas Viešpatį.

Visuomet su Jumis Kristuje, Dievo ir Tėvynės meilėje,

Arkivyskupas Povilas Marcinkus,
Arkivyskupas Antanas C. Salatka,
Arkivyskupas Jonas Bulaitis,
Vyskupas Vincentas Brizgys,
Vyskupas Antanas Deksnys

AMERIKOS LIETUVIŲ ROMOS KATALIKŲ FEDERACIJOS TARYBOS SUVAŽIAVIMO

PASISAKYMAI

Amerikos Lietuvių Romos Katalikų Federacijos Tarybos suvažiavimas, įvykęs 1983 m. birželio 4-5 dienomis Nekalto Prasidėjimo lietuvių parapijos bažnyčioje ir salėje, Chicago, Illinois, nutarė pasisakyti savo pareiškimais Lietuvos, lietuvių tautos ir Amerikos lietuvių katalikų visuomenės reikalais:

1. Jei galėtume prabilti tiesiog į Lietuvos tikinčiuosius šį akimirksnį, mūsų žodis būtų toks:

Mes suprantame Jūsų žiauriai tragišką nedalią sovietinės okupacijos replėse. Visas pasaulis gėrisi pavergtos lietuvių tautos nepalūžtama kova su komunistiniu ateizmu ir sovietiniu pavergimu. **Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikos** skelbiami duomenys apie Jūsų gyvenimo tikrovę ir apie Jūsų nuostabiai ryžtingą laikyseną didžios grėsmės akivaizdoje yra ryškiausias liudijimas apie lietuvių tautos gyvastingą apsisprendimą išsaugoti savo dvasines vertybes iki laisvės rytojaus. Amerikos lietuviai per Lietuvių Katalikų Religinę Šalpą ir kitas institucijas bei organizacijas nuolatos rūpinasi ir rūpinsis, kad Jūsų kančios ir Jūsų gilus tikėjimas būtų žinomi pasauliniuose forumuose, kad pasaulio opinija priverstų okupantą nutraukti prievartos veiksmus. Lietuva garsėja tikinčiais lietuviais, kurie už savo tikėjimą nebijo ir didžių kančių. Mūsų maldos lydi ir lydės Jūsų šviesiausius troškimus.

2. Suvažiavimas, išklausęs kun. Kazimiero Pugevičiaus pranešimą apie Lietuvių Katalikų Religinės Šalpos, Informacijos Centro bei Kunigų Vienybės atliekamus didžius darbus — teikiant visokeriopą paramą persekiojamai Lietuvos Bažnyčiai ir tikintiesiems, nuoširdžiai dėkoja kun. Pugevičiui ir jo talkininkams už jų darbą ir pasišventimą informuoti laisvąjį pasaulį apie padėtį pavergtoje Tėvynėje, ginant Lietuvos tikinčiųjų teises per plačiai skleidžiamą **Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kroniką** ir kitokią informacinę medžiagą.

3. Reikšdamas pagarbą visiems Lietuvos ir žmogaus teisių gynėjams ir dėl to nukentėjusiems Tėvynėje, suvažiavimas prašo Centro Valdybą pasiūlyti Kunigų Vienybei paskelbti LIETUVOS KANKINIŲ DIENĄ, kuri kasmet būtų minima tą patį sekmadienį visose Amerikos lietuvių bažnyčiose ir sudarytų galimybę bendrai visų tikinčiųjų maldai už visus Lietuvos kankinius, jau mirusius ir tebekenčiančius persekiojimą.

4. Suvažiavimas prašo ir paveda Federacijos Centro valdybai kreiptis į visus JAV lietuvius katalikus per parapijų klebonus, organizacijas, spaudą ir radiją Švento Kazimiero mirties 500 metų sukakties minėjimo reikalu, kad sukakties proga būtų organizuojamos maldos dienos Šv. Kazimiero garbei, ir kur galima vietos vyskupijų katedrose rengti iškilmingus minėjimus; stengtis, kad jaunimo stovyklose ir katalikų organizacijų suvažiavimuose programos būtų pravedamos Šv. Kazimiero jubiliejinių metų ženkle. Suvažiavimas reiškia padėką Šv. Kazimiero sukakties minėjimo komitetui už iki šiol atliktus pasiruošimo darbus, linkėdamas geriausios sėkmės jį įvykdyme 1984 metais — ir Romoje, ir Toronte, ir Jungtinėse Valstybėse, ir visame pasaulyje. Suvažiavimas džiaugiasi, kad šios reikšmingos sukakties minėjimui atitinkamai ruošiasi tikintieji Lietuvoje, kad jos proga tikimasi ir laisvajame pasaulyje esančių lietuvių vyskupų jungtinio laiško.

5. Suvažiavimas didžiai vertina Lietuviškos Parapijos metų komiteto veiklą, kurios apimtyje išryškinta lietuvių katalikų parapijos reikšmė lietuvių tautos dukterų ir sūnų tapatybei stiprinti ir savo religijai išlaikyti gyvastinga jėga, įprasminančia visas dvasines vertybes. Suvažiavimas tiki, kad Lietuviškos Parapijos metų minėjimas paskatins tvirtesnį lietuvių pasiryžimą išlaikyti ankstesniųjų kartų sukurtas institucijas.

6. Suvažiavimas sveikina Lietuvos vyčius, šiemet minančius savo gyvavimo 70 metų sukaktį. Lietuvos vyčiai yra viena svarbiųjų ir patvariųjų organizacijų, einančių išvien su L.K. Federacija pagrindiniuose darbuose. L.K. Federacija linki L. vyčiams ir toliau sėkmingai vykdyti gyvenime savo himno žodžius: Ei, Vyčiai, gyvenat Tautai ir Bažnyčiai.

7. Suvažiavimas pritaria Centro valdybos pastangoms atgaivinti anksčiau veikusius Federacijos skyrius. Bent didesnėse vietovėse, kur veikia lietuvių parapijos ar misijos, turėtų veikti ir Federacijos skyriai ar juos atstoti galinčios parapijų tarybos.

8. Suvažiavimas džiaugiasi Amerikos lietuvių katalikų spauda, jos atliekama misija ir jaučiama atsakomybe už savo žodį, dėkoja jos leidėjams, darbščiosioms redakcijoms ir bendradarbiams, pakartodamas Federacijos kvietimą plačiajai visuomenei

remti savąją spaudą, kad ji galėtų atspindėti mūsų gyvenimą, kad ji ugdytų lietuviškai krikščionišką sąmoningumą. Suvažiavimas kreipia visuomenės dėmesį į reikalą labiau sudominti savo jaunuomenę, kad jai daugiau rūpėtų lietuviškoji spauda. Federacijos valdyba prašoma panagrinėti siūlymus dėl reguliaraus anglų kalba leidinio, kurs supažindintų ne tik lietuvių kilmės, bet ir visus amerikiečius su lietuvių tautos siekimais, kurs būtų lietuviško susipratimo ugdytojas visuose anglų kalbų kalbos kraštuose gyvenančiuose lietuviuose.

9. Gerai suprasdamas lietuviškos šeimos reikšmę ir vaidmenį tautos gyvenime, suvažiavimas kviečia lietuvių visuomenę saugoti lietuviškos krikščioniškos šeimos nesuardoma, padėti į vargą ar skurdą patenkančioms šeimos, o jaunas šeimas kviečia atsiminti popiežiaus Jono Pauliaus II šiemet Lietuvos vyskupams tartus žodžius: „reikia įtikinti jaunus tėvus, kad jie kilniaširdžiai priimtų vaikus kaip Dievo dovaną". Visų išeivijoj lietuvių uždavinys yra išugdyti kuo daugiau pilnutinių asmenybių, kurios praturtintų pasaulį ir skelbtų savo darbais ir gyvenimu lietuvių tautos teisę gyventi laisvai ir nepriklausomai.

10. Turėdama dėmesyje būtinus įsipareigojimus persekiojamai Bažnyčiai Lietuvoje, suvažiavimas prašo Centro valdybą paruošti planą sutelkti kiek galima didesnėms piniginėms atsargoms ypatingiems reikalams paremti. Tarp siūlymų yra: 1. įsivesti asmeninį Federacijos darbų rėmėjo metinį mokestį, išrinktiną per skyrius ar kitus organizacinius vienetus ir 2. prašyti lietuvių katalikų parapijų ir misijų vadovus vieną kartą metuose leisti savo bažnyčiose rinkliavas šiam tikslui.

11. Suvažiavimas kviečia lietuvių katalikų visuomenę tęsti maldos ir veiklos vajų, kad arkivyskupas Jurgis Matulaitis greičiau susilauktų Bažnyčios pripažinimo jos palaimintuoju. Drauge mūsų religinės institucijos prašomos dažniau rengti viešą lietuviams įprastinių religinių papročių manifestaciją, pavyzdžiui Šiluvos atlaidų procesijas.

12. Suvažiavimas teigiamai vertina Lietuvių Bibliotekos leidyklos užmojų išleisti istorinės vertės knygų seriją „Lietuvos vyskupijos" ir nuoširdžiai dėkoja jų redaktoriui Broniui Kvikliui už jo pasiryžimą savo rūpesčiu ir net medžiaginiais ištekliais šį projektą įvykdyti. Drauge suvažiavimas reiškia vilties, kad lietuvių visuomenė šį darbą rems prenumerata ir finansine talka.

13. Suvažiavimas prašo L.K. Federacijos vadovybę ir rekomenduoja visoms į Federaciją įeinančioms organizacijoms 1983 m. sausio 13 d. Europos Parlamento rezoliuciją „Dėl padėties Estijoje, Latvijoje ir Lietuvoje" perduoti artimoms religinėms ir kultūrinėms organizacijoms įvairiose pasaulio valstybėse, siekiant supažindinti tų kraštų visuomenę su Baltijos valstybių pavergimo ir jų suvereniteto atkūrimo pastangų byla, kad ateityje Lietuvos pavergimo ir pagrindinių laisvių pažeidimo nežinančios tolimų kraštų vyriausybės — Jungtinių Tautų nariai palaikytų Lietuvos laisvės bylą.

14. Suvažiavimas įgalioja Centro valdybą jo vardu pasveikinti arkivyskupus Karolį Salatką, Paulių Marcinkų ir Joną Bulaitį, vyskupus Vincentą Brizgį ir Antaną Deksnį ir Bažnyčios Viešųjų Reikalų Tarybos pasekretorį prelatą Audrių J. Bačkį, pareiškiant jiems padėką už visas jų pastangas lietuvių tautos labui ir linkint jiems ir jų darbams gausios Dievo palaimos.

15. Suvažiavimas dėkoja prelatui Damasui Mozerui ir jo vadovaujamoje parapijoje veikiančiai Lietuvos Vyčių 36-tai kuopai už globą ir patarnavimus pamaldų ir posėdžių metu. Suvažiavimas reiškia padėką J.E. vyskupui Vincentui Brizgiui už atsilankymą į posėdžius, aktyvų juose dalyvavimą ir už atnašautas sekmadienio šv. Mišias drauge su keturiais kunigais. Suvažiavimas taip pat dėkoja kun. Kazimierui Pugevičiui, Lietuvių Katalikų Religinės Šalpos vedėjui, už prasmingą pamokslą apie mūsų visų pareigas persekiojamai Bažnyčiai ir visiems žmogaus pagrindinių teisių gynėjams Lietuvoje.

16. Suvažiavimas dėkoja Centro valdybai už atliktus darbus ir linki naujai išrinktajai gražiausios sėkmės, jungiant ir derinant Federacijai priklausančių organizacijų ir institucijų veiklą, kurios svarbieji uždaviniai šiuo metu yra katalikų pasauliečių apaštalavimas, aktyvus dalyvavimas Jungtinių Valstybių religiniame, pilietiniame ir visuomeniniame gyvenime, nuolatinis įsijungimas į Amerikos lietuvių pastangas Lietuvos valstybės suverenumo vykdymui atstatyti ir lietuvybei išeivijoje išlaikyti.

Amerikos Lietuvių Romos Katalikų
Federacijos Tarybos Suvažiavimo

Prezidiumas
Antanas J. Rudis
dr. Juozas J. Jerome
Jonas Paukštis

Sekretoriatas
Grasilija Meiluvienė
Grasilda Reinytė

Rezoliucijų komisija
Juozas B. Laučka
kun. Viktoras Dabušis
Marija Rudienė
adv. Rimas Domanskis

„AUŠRAI“ 100 METŲ

Pranas Pusdešris

***Aušros** redaktoriai, dr. J. Šliūpas ir J. Basanavičius.*

Žiūrėk, rytuose aušra jau teka
Pabudę paukščiai pagiriais šneka.
Laikai juk mainos: slėgė pikti, —
Nušvis kiti
Lietuvai mūsų tėvynei.

Maironis

Popiečio laiku sunku kalbėti apie rytmečio aušrą. Ją reikia pačiam pamatyti, išgyventi raustančios padangės kerus, iš už horizonto pakylančios saulės mistiką. Saulėtekio ypatingos nuotaikos, ta kasdien pasikartojanti šviesos pergalė prieš tamsą, aušroje prieš mus atsiskleidžianti darbo diena su tiek daug galimybių nuveikti, padaryti, sukurti — yra optimizmo valandos, ryžto valandos, šviesių svajonių valandos.

Nenuostabu, kad prieš 100-tą metų, kada ilgai užtrukusioje caro vergijoje Lietuvoje buvo tamsu ir juoda, kada pesimizmo antplūdžiuose poetas skundėsi: „Neregėti aušros, taip prailgo naktis“, sakau, nenuostabu, kad brėkštančios dienos optimizmas daugelyje žadino laisvės saulėtekio ilgesį Lietuvai, mūsų tėvynei. Suprantama, kodėl pirmajam Lietuvos laikraščiui buvo parinktas „Aušros“ vardas, kodėl tuo pačiu „Aušros“ vardu pavadintas Suvalkų trikampyje leidžiamas žurnalas, kodėl tuo pačiu pavadinimu šiandien pavergtos Lietuvos pogrindyje leidžiamas laikraštis „Aušra“.

Išskaičiavau keletą „Aušrų“, tačiau visuose tuose leidiniuose yra ilgesys, siekiai ir troškimas vienos ir tos pačios aušros — laisvės lietuvių tautai.

* * *

Kontrastų sugretinime labiau išryškėja ne tik spalvos, bet taip pat skausmas, laimė ir džiaugsmas. Artėdami prie „Aušros“, pirmiau praeikime pro naktį.

Istorinė Lietuvos diena su tautą sujungusiais kunigaikščiais, su garbės ir galybės vidudieniu Vytauto Didžiojo valdymo laikotarpyje, su vakaro prieblandomis unijos su Lenkija laikais, su naktimi, kuri prasidėjo 1795 m. Lietuvą okupavus caristinei Rusijai. Naktis, kuri tęsėsi 123 metus, — ligi nepriklausomybės saulėtekio 1918-ais metais.

Naktis yra skirta miegui, bet kada tas miegas įstatymais yra įsakytas, kada okupacinės valdžios didelėmis bausmėmis tautai yra uždraustas bet koks kultūrinis ar tautinis prabudimas, miegas negali būti ramus. Neramus jis buvo ir pavergtoje Lietuvoje. Kaime žmonės nakties tamsoje sekė pasakas, kūrė legendas ir dainas, motinos prie balando šviesos mokė vaikus lietuviško rašto, vysk. Baranauskas dejavo, kad „anei rašto, anei druko mums turėt neduoda“, o kartais pyktelėjęs net griežtesnį žodį ištardavo:

„Kad tu, gude, nesulauktum —
Nebus, kaip tu nori,
Bus kaip Dievas duos, ne tavo
Priesakai nedori“.

Kitas vyskupas Motiejus Valančius į okupacinę naktį išleido Palangos Juzę, suorganizavo knygnešius, kurių iš Prūsijos nešamas lietuviškas žodis budino prievarta migdomą tautą. Daukantos piešiami šviesūs Lietuvos praeities vaizdai priminė nakčia prabundantiems, kad jų krašte ne visą laiką buvo naktis. Pagaliau ir labiau įmigusius kartais pažadindavo į Sibirą varomų knygnešių ar sukilėlių grandinių žvangėjimas, ir tokiems ilgai neleisdavo sumerkti akis iškilę klausimai: Kodėl? Už ką? Kodėl mes turime vergauti? Kodėl mes negalime būti laisvi, kaip senovėje? Laisvos Lietuvos fantastiški vaizdai, su iš piliakalnių išeinančiais didvyrių pulkais, su dvigalviui ereliui galvas nusukančiu lietuvišku sakalu, o dažniausiai su romantiniais — daukantiškais praeities idealistiniais vaizdais, kada lietuviai, kalnėnai ir žemaičiai gyveno laisvėje laimingai. Toms svajonėms neleidžiant užmigti jie laukė aušros.

* * *

Tautos atbudime ir subrendime laisvei didelės reikšmės turėjo švietimas. Baudžiavą panaikinus (1864 m.), pakilo kaimo ekonominis lygis, ir valstiečiai jau pajėgė leisti savo vaikus į aukštąsias mokyklas. Jas lankydami, daugelis jų tapo trąša svetimoms kultūroms, bet dalis turinčiųjų tvirtesnį tautinį nugarkaulį liko neatskilę nuo tautos, liko tautinės sąmonės žadintojais, jos šaukliais.

Židiniais, kuriuose brendo lietuvių inteligentija, buvo Marijampolės gimnazija, davusi Lietuvai J. Basanavičių, J. Jablonskį, V. Kudirką ir daugelį kitų, Seinų kunigų seminarija, Veiverių mokytojų seminarija, Panevėžio, Šiaulių, Kauno, Liepojos ir Mintaujos gimnazijos, Varšuvos ir Maskvos universitetai, kuriuose buvo susiorganizavę labai veiklūs lietuvių studentų būriai, plačią lietuvišką veiklą išvysčiusios to laiko Petrapilio ir Rygos lietuvių kolonijos.

Vokiečių valdoma Mažoji Lietuva 19-to šimtmečio pabaigoje jau buvo prarandanti savo ankstesnį lietuvišką kultūrinį aktyvumą, Mažvydo „Catechismusą“ (1547 m.) ir kitus religinius leidinius spausdinusios spaustuvės jau buvo vokiečių rankose, kuriems iš Didžiosios Lietuvos užsakytų knygų spausdinimas buvo grynai biznieriškas reikalas, be jokių patriotizmo aspektų.

Tačiau ten buvo kultūringesnė vokiečių okupacija su daugiau laisvių leisti knygas ir laikraščius, ypač kada jie buvo leidžiami Lietuvai, tuo įnešant sąmyšį Vokietijos amžinų priešų žemėje — Rusijoje. Ten nuo Valančiaus laikų buvo spausdinamos lietuviškos

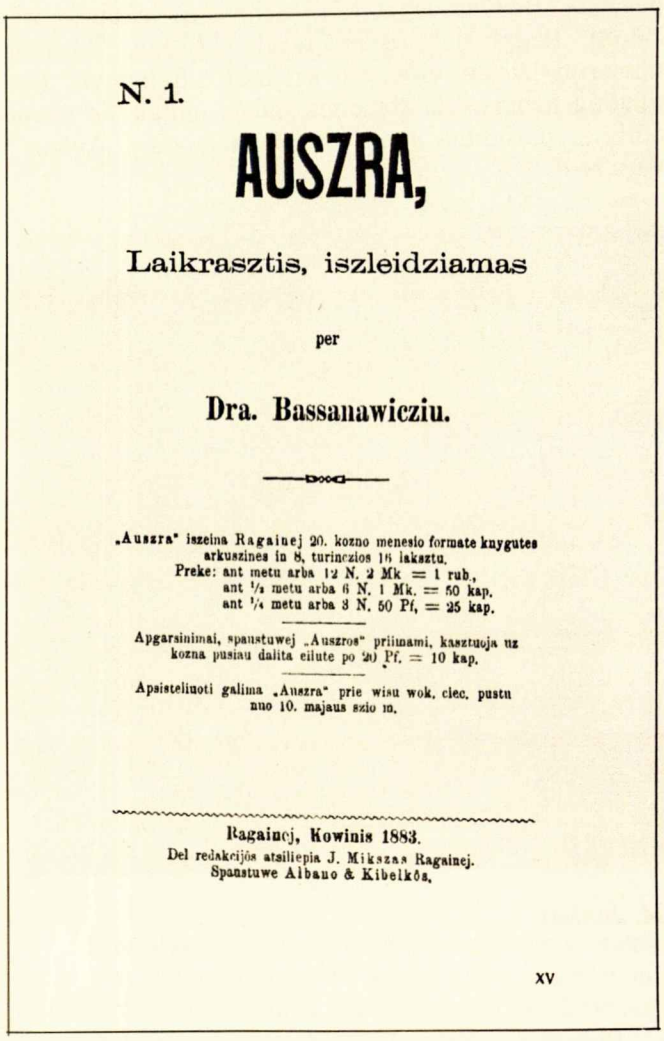

N. 1.

AUSZRA,

Laikrasztis, iszleidziamas

per

Dra. Bassanawicziu.

„Auszra“ iszeina Ragainej 20. kozno menesio formate knygutes arkuszines in 8, turinczios 16 iaksztu.
Preke: ant metu arba 12 N. 2 Mk = 1 rub.,
ant ½ metu arba 6 N. 1 Mk. = 50 kap.
ant ¼ metu arba 3 N. 50 Pf. = 25 kap.

Apgarsinimai, spaustuwej „Auszros“ priimami, kasztuoja uz kozna pusiau dalita eilute po 20 Pf. = 10 kap.

Apsisteliuoti galima „Auszra“ prie wisu wok. ciec. pustu nuo 10. majaus szio m.

Ragainej, Kowinis 1883.
Del redakcijos atsiliepia J. Miksza Ragainej.
Spaustuwe Albano & Kibelkos.

XV

knygos, kurios kontrabandos keliais buvo gabenamos į Lietuvą.

Mažojoje Lietuvoje buvo išleistas ir pirmas laikraštis „Nusidavimai apie Evangelijos praplatinimą tarp žydų ir pagonių“, pradėtas leisti 1832 m. Vėliau atsirado dar pora laikraščių: „Keleivis“ (1849) ir „Lietuviška Ceitunga“ (1878), bet jie buvo visi religiniai, grynai informaciniai, be jokios tautinės ideologijos, be to, spausdinami vokiečių gotinėmis raidėmis, Dėl tų priežasčių jie Didžiojoje Lietuvoje buvo svetimi ir neskaitomi.

Lietuviai emigrantai JAV-se taip pat leido prieš

„Aušros“ pasirodymą savo laikraštį. Juo buvo 1879 m. Brooklyne išspausdinta „Lietuviška Gazieta“.

Tai ir visa to laiko lietuvių periodinė spauda, kuri, deja L'etuvos nepasiekdavo.

Tautinio atgimimo bangos pažadinti lietuviai inteligentai gyvybiškai jautė reikalą turėti ir Lietuvoje periodinę spaudą, kuria būtų galima tiesti tautinės ir visuomeninės ideologijos pagrindus, formuoti jos principus, organizuoti visuomenę, skatinti imtis plunksnos visus susipratusius lietuvius. Pirmas toks laikraštis buvo „Aušra“.

Po daugelio nepasisekusių bandymų gauti rusų leidimą leisti lietuvišką laikraštį Lietuvoje, Bulgarijoje gyvendamas dr. Jonas Basanavičius laiškais užmezgė ryšį su Mažosios Lietuvos veikėjais ir sutarė lietuvišką laikraštį leisti Ragainėje, kurį redaguoti pasiėmė Basanavičius. Jo techninką leidimą prižiūrėti Ragainėje sutiko Jurgis Mikšas. Pirmam numeriui išleisti visa eilė susipratusių lietuvių tarnautojų nemažomis sumomis sudėjo pinigų. Jo pavadinimui parinktas Jono Šliūpo pasiūlytas „Aušros“ vardas.

M. Jankus

Pirmasis „Aušros“ numeris pasirodė 1883 m. balandžio mėn. Tai buvo mėnesinis žurnaliukas, leidžiamas nedidelio formato knygelėmis, kurių iš viso išleista 29-ios. Spausdinta 1000 egzempliorių. Prenumeratorių beveik nebuvo, nes kaip kitus draudžiamus leidinius, taip ir „Aušrą“ per sieną nešė ir platino knygnešiai.

Pirmuosius 7 nr. suredagavo Basanavičius, vėliau jį pakeitė Šliupas, Martynas Jankus ir kit. „Aušra“ sustojo ėjusi 1886 m. liepos mėn. Prie jos likvidavimo ypač prisidėjo J. Šliupo kovingas ateizmas ir užpuolimai Katalikų Bažnyčios, kas daugelį lietuvių nustatė prieš laikraštį. Kita priežastis buvo „Aušros“ romantiška, idealistinė linija, kuria buvo nepatenkinti norintieji kovos su okupantu, laikraštyje keliant jo daromas blogybes ir piktus kėslus.

Ties čia noriu kiek plačiau paryškinti kuo „Aušroje“ reiškėsi tas aušrininkų romantizmas.

„Aušros“ pirmo numerio įžangą, kurioje bendrais bruožais nusakoma laikraščio programa, Basanavičius pradeda motto: „Homines historiarum ignari semper sunt pueri“. Lietuviškai ivšertus išeitų: „Žmonės, nepažįstą istorijos visada tebėra vaikai“. Jau vien tas sakinys rodo, kad savos garbingos praeities pažinimas laikraštyje užims svarbią vietą.

Toliau įžangoje sakoma: „Visoki vargai ir ilga sunki vergija išdildė iš mūsų atminties laimingesnio ir nevergiško gyvenimo atminimą, užmiršome kuomi senovėje buvome, ir tik retoj dainoj ar pasakoj randi paminklą ir praeities mūsų... Liko dar kalba mūsų garbinga, o ir tas mūsų vienintelis lobis — kalba taip pat nyksta‘. Įžangos pabaigoje atskleidžiamas pagrindinis tikslas: „Taip aušrai auštant nyksta ant žemės nakties tamsybė, o kad taip jau prašvistų ir Lietuvos dvasia“.

Taigi programa, kurios laikėsi „Aušra“, ir buvo: 1) tautinės garbės ugdymas, atsiremiant į Lietuvos praeitį, 2) gimtosios kalbos ugdymas ir aukštinimas, 3) tautos vienybės siekimas, 4) taikus sugyvenimas su kaimyninėmis tautomis. Aušrininkai idealizavo Lietuvos praeitį, bet apie laisvą ateities Lietuvą jie dar nedrįso kalbėti. Jie tik svajojo apie laimingą rytojų ir tikėjo tautos prisikėlimą.

Tas aušrininkų romantizmas, šių dienų akimis žvelgiant, atrodo kartais labai naivus. Pavyzdžiui, paimkime Basanavičių. Jo užsispyrimas surasti lietuvių kilmę privesdavo jį prie tokių tvirtinimų, kad Dunojaus upei vardą davė lietuviai, kad joje esanti Gierdop uolos pavadinimas taip pat kilęs iš lietuviškų žodžių „girdanti upė, girdupė“.

Aušrininkas dr. Bruožis Tilžėje skaitė paskaitą, kurioje įrodinėjo, kad rojuje buvo kalbama lietuviškai. Tą pačią mintį A. Vištelis skelbė eilėraščiu:

Pats Viešpats kvapu savo
Yra atvėręs žodžius tavo
Tai kalba Visprigimimo
Prie pasaulio sutvėrimo.

Šiomis savo pastabomis anaiptol nenoriu mesti šešėlio nei ant „Aušros“, nei ant aušrininkų. Jų nuopelnai yra dideli ir neginčytini.

Pranas Naujokaitis „Lietuvių literatūros istorijoje“ „Aušros“ reikšmę taip nusako: — „Aušros“ reikšmė glūdi ne laikraščio turinyje, bet patriotinėje dvasioje, kurią skelbė kiekvienas aušrininkų darbelis. „Aušra“ yra naujos epochos pradžia mūsų tautos istorijoje. Ta dvasia jungė vienybėn labai margą „Aušros“ bendradarbių būrį. „Aušra“ dar labai svarbi ir tuo, kad subūrė apie save virš 70 bendradarbių, iš kurių apie 20 ryškiau pasireiškė ir išliekančiais literatūros darbais. „Aušra‘ atidarė duris plačiam tautiniam veikimui, ji buvo tautinio subrendimo išdava, nuo jos pasirodymo tautinis brendimas eina ne lėtu žingsniu, bet šuoliais.

„Daugeliui aušrininkų nemeluota tautinė žymė

buvo kalba", — sako kalbotyrininkas A. Ašmantas, — Jie dėjosi į garbingą eilę tik dėl to, kad tas romantiškasis entuziazmas padėjo išsaugoti lietuvių kalbą, o paklydusius kai kuriuos net grąžinti prie tos kalbos.

Domas Velička savo „Leituvių literatūroje" „Aušros" reikšmę taip apibūdina: — „Aušra" parodė lietuviams, kas jie buvo praeityje, kokioje priespaudoje gyvena dabar, kokia galėtų būti jų ateitis. „Aušros" uždavinys buvo, kad lietuviai žinotų, jog jie yra lietuviai, kad visur lietuviais jaustųsi, kad kalbėtų lietuviškai. Ji paruošė dirvą tautos prisikėlimui.

Nusakę bendrą „Aušros" reikšmę, grįžkime bent prie vieno kito aušrininko.

Dr. Jonas Basanavičius pradėjo aršią kovą prieš lenkišką įtaką, prieš lenkų kalbą Lietuvos bažnyčiose. Jis įsteigė Lietuvių mokslo draugiją. Jo romantiškos istorinės studijos daugelio atkreipė dėmesį į Lietuvos istoriją. Nesenstančios vertės yra jo surinkta tautosaka.

Dr. Jonas Šliūpas yra parašęs 23 knygas, tarpe jų trijų tomų istorinį veikalą „Lietuvių tauta senovėje ir šiandien". Didelė jo raštų dalis yra antireliginiai, laisvamaniški rašiniai.

Aušrininkų romantizmo paveiktas Hanoverio vokietis Jurgis Sauerveinas išmoko lietuvių kalbą ir buvo vienu iš nuoširdžiausių „Aušros" bendradarbių. Jo parašyta ir St. Šimkaus sukompanuota daina „Lietuviais esame mes gimę, lietuviais turime ir būt" tebeskamba ir šiandien lietuvių tarpe keldama tautinį ryžtą išlikti lietuviais.

Taip pat prisiminkime Ksavero Vanagėlio nemažiau populiarią patriotinę dainą „Kur banguoja Nemunėlis, kur Šešupė miela plaukia", kuri ir šiais laikais mumyse sukelia paliktos tėvynės ilgesį.

Baigdamas formuluoti „Aušros" reikšmę, noriu priminti konkretų dr. Vinco Kudirkos pavyzdį. Jis „Varpo" 3-me nr. aprašo savo įspūdį paskaičius 1-mą „Aušros" numerį. Prieš tai prisipažinęs, kad buvo smarkiai sulenkėjęs, bet paskaitęs „Aušrą"... Toliau jo paties žodžiai: „Neatsimenu kas paskui su manim darėsi... Tik pamenu, kad atsistojau, nuleidau galvą, nedrįsdamas pakelti akių į sienas savo kambarėlio... rodos, girdėjau Lietuvos balsą, sykiu kaltinantį, sykiu ir atleidžiantį: o tu paklydėli, kur iki šiol buvai? Paskui pasidarė man taip graudu, kad apsikniaubęs ant stalo apsiverkiau. Gaila man buvo tų valandų, kurios negrąžinamai išbrauktos tapo iš mano gyvenimo, kaip lietuvio, ir gėda, kad taip ilgai buvau apgailėtinu pagedėliu... Po to pripildė mano krūtinę rami, smagi šiluma, ir, rodos, naujos pajėgos pradėjo rastis... Rodos, užaugau išsyk, ir tas pasaulis jau man per ankštas... Pajutau save didžiu, galingu: pasijutau lietuviu esąs".

Vincas Kudirka, „Aušros" pažadintas savo darbais įrodė Lietuvai, kad jo atsivertimo valandoje pajustas galingumas nebuvo tik tuščias momento jausmas.

* * *

Tai buvo prieš 100-tą metų...

Sakoma, kad istorija kartojasi. Kalbant apie Lietuvą to posakio teisingumu galima pilnai patikėti. Šiandien Lietuva vėl pavergta, visame pasaulyje vyksta išsiblaškiusių lietuvių nutautėjimas. Pasikartojimo dėsniu ir mumyse turėtų pasikartoti Kudirkos atsivertimo scenos su darbui uždegančiu pajutimu, kad mes esame lietuviai, su ryžtu gyventi ir dirbti Lietuvai.

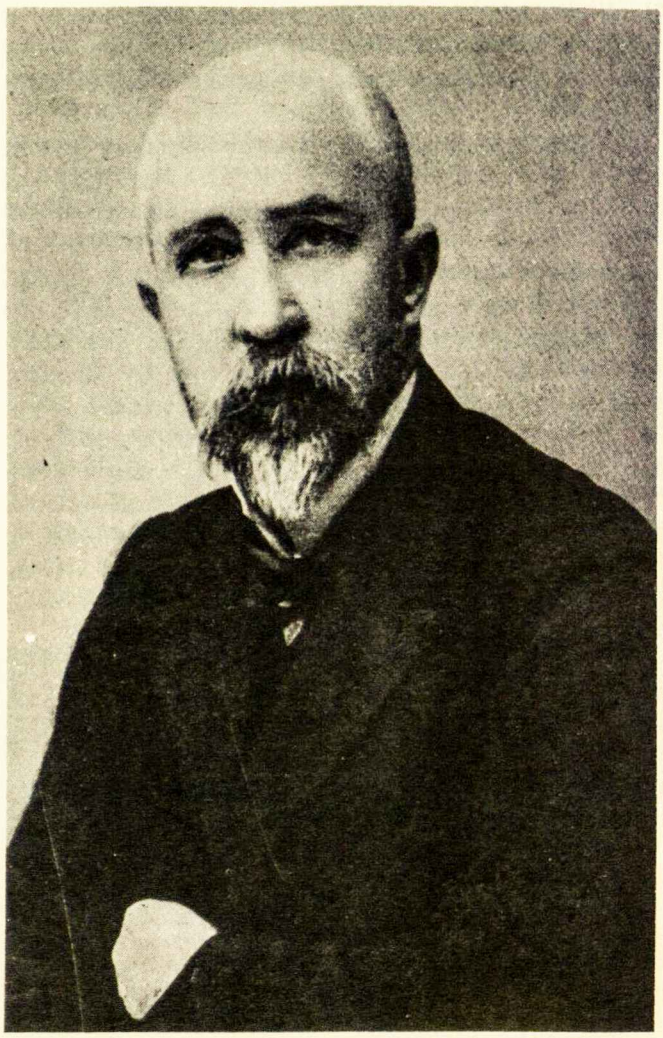

J. Jablonskis

Atkreipkime dėmesį į dabar pavergtoje Lietuvoje už tautos ir tikėjimo laisvę kovojančius ir įvairiomis bausmėmis baudžiamus dabarties tautos didvyrius. Pamatysime, kad jie daugumoje yra jauni žmonės. Pavartykime Lietuvių Enciklopediją ir rasime, kad „Aušros" sąjūdį prieš 100-tą metų taip pat sukėlė jaunimas. „Aušros" pasirodymo metu Mašiotas, Ksaveras Vanagėlis buvo 20 metų, Maironis 21 m., Šliūpui 22 m., Jablonskiui 23 m., Martynui Jankui ir Vincui Kudirkai 25 m., Basanavičiui ir Pietariui 32 m. Visų aušrininkų amžius sutilpo tarp 19-os ir 40 metų.

Jeigu istorija kartojasi šiame minėjime publiką turėtų sudaryti ne mes, vyresnieji, bet leituviškas jaunimas. Mano vietoje jums turėtų kalbėti jaunas lietuvis, mūsų lietuviškoje veikloje turėtų dominuoti jauni žmonės. Deja, šioje srityje, kas liečia jaunimą, išeivijoje istorija nesikartoja... Ir šitame nepasikartojime

slepiasi didžioji iš tėvynės išklydusių lietuvių dalies tragedija.

Šiandien „Aušros“ nuotaikų ir tikėjimo tautos prisikėlimu mums reikia nė kiek nemažiau, kaip prieš 100 metų. Kudirką atvertė „Aušros“ I-mas numeris, kas šiandien uždegs ir grąžins Lietuvai mūsų jaunimą, kuris lietuviškos spaudos jau nepaskaito? Kas pažadins daugelį mūsų pačių, kurie gerovės užliūliuoti užmigome nelaukdami mūsų tėvynei aušros?...

Kai kas gal sakys, kad šie mano sakiniai per daug desperatiški, per daug minoriškai skamba ir parodys gal čia pat salėje vieną kitą jaunesnį veidą. Bet kiek tokio aktyvesnio jaunimo lietuviškoje veikloje turime?

Gerai, sakysite, bet ir aušrininkų buvo tik 70, o jie visą Lietuvą pažadino. Taip, nes juose buvo galingas tautinis idealizmas. Ir ties čia nutylu... Dieve gink, tai nėra dabarties jaunimo nepagrįstas kaltinimas, tai tik konstatavimas nuogo fakto, žvelgiant į „Aušros patriotines nuotaikas, į jaunų aušrininkų būrį ir visa tai privedant prie liūdnos dabarties. Tai yra, sakysite, natūrali kiekvienos išeivijos baigtis, tai liga, prieš kurią nėra vaistų.

Gyvenime stebuklai vyksta ne tik Fatimoje ir Liurde, bet taip pat daugelio žmonių ir tautų gyvenamajame momente. Medicina žino, kad stiprus norėjimas ir užsispyrimas gyventi dažnai pagydo ir bevilčius ligonis. Aušrininkai svajojo apie šviesią Lietuvos ateitį, bet apie tautos nepriklausomybę, kaip apie negalimą dalyką, nedrįso galvoti. O vis tik ta negalimybė, tas stebuklas įvyko. Tikėkime, bekompromisiniai tikėkime savo tautos prisikėlimu, tikėkime, kaip sakoma, ligi kaulų smegenų, ligi savęs atsižadėjimo — tas mūsų tvirtas tikėjimas savaime persiduos į mūsų jaunąją kartą, į mūsų tautos istorijos ateitį Lietuvos laisve.

Ties čia galėčiau ir baigti savo mintis „Aušros“ jubiliejuje, tačiau šie metai, Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Valdybos paskelbti „Aušros“ metais, turi ir kitą konkretų ir dabartyje įpareigojantį tikslą — šiuos metus laikyti taip pat lietuviškos spaudos metais.

Lietuva pavergta. Išeivių sąmonę vis tirštesnės gaubia nutautimo sutemos. Visur priešaušrio nuotaikos. Statykime patys sau klausimą — ar mes laukiam aušros, ar mes tikime tėvynės laisvės aušra? Ar mes girdime lietuviško spausdinto žodžio raginimus pabusti, laikytis lietuvis prie lietuvio? Ar mus pasiekia dabarties „Aušra“, kuri Australijos vadinasi „Mūsų Pastogės“ ir „Tėviškės Aidų“, „Ateities“ pavadinimais? Išmokime į savo spaudą žiūrėti aušrininkų akimis — ieškoti joje kas kelia ir palaiko mūsų lietuviškumą, riškimės spaudoje kolonija su kolonija, miestas su miestu, lietuvis su lietuviu, darbas su darbu, mintis su mintimis bendrame tikėjime, kad išauš laisvės aušra ir mūsų tėvynei.

Ateities savaitgalio vakaronės programos dalyviai:

D. Šaulys, K. Gelažiūtė, R. Plioplytė, R. Janulevičiūtė, R. Plioplytė ir A. Žygas.

KRIKŠČIONIŠKASIS ELEMENTAS SCHILLERIO BALADĖSE

Minint 200 metų sukaktį, kaip buvo pastatyta jo revoliucinė „Plėšikų“ drama

A. Tyruolis

Didysis vokiečių klasikas Friedrich Schiller (Fridrikas Šileris, 1759—1805) pirmiausia žinomas kaip dramaturgas, autorius tokių draminių kūrinių, kaip „Wallenstein“, „Maria Stuart“, Jungfrau von Orléans“ (liet. vert. „Orleano mergelė“), „Wilhelm Tell“ (liet. vert. „Vilius Telis“). (Šiuos du pastaruosius, kaip vaizduojančius kovas už laisvę, vertė dr. Vincas Kudirka). Ėmęs siužetus iš įvairių tautų istorijos (tik patiems vokiečiams palikęs „Plėšikus“!), Schilleris neliko skolingas ir Lietuvos istorijai, ją įtraukdamas į savo, kad ir nebaigtą dramą „Demetrius“. Apskritai Schilleris savo dramose kėlė laisvės ir išsivadavimo problemas ir dėl to itin aktualus ir mūsų laikams.

Pereitais metais sueįo 200 metų, kaip Mannheimo teatro scenoj buvo suvaidinta ir nemaža bruzdėjimo sukėlė pati pirmoji Schillerio drama „Plėšikai“, kur parodyta, kad galima sukilti prieš žemiškąjį autoritetą ir jo klaidas, bet neįmanoma galinėtis su dievišku Teismu. Šią dramą parašęs, Schilleris buvo priverstas pradėti tremtinio kelionę — turėjo bėgti nuo jį varginusio ir persekiojusio valdovo iš vieno Vokietijos krašto į kitą, kol pagaliau apsigyveno Veimare, kur ir palaidotas šalia kito didžiojo vokiečių klasiko Goethės.

Schilleris, ne tik dramaturgas, bet ir lyrinis bei epinis poetas, yra žinomas ir savo pasaulinio garso baladėmis. Jį ypač mėgo mūsų didysis poetas Maironis. Labai brangino jo kūrinį „Giesmė apie varpą“ (liet. vrt. 1935 m.), kur pavaizduotas visas žmogaus gyvenimas skambiom eilėm, filosofiniu žvilgsniu. Nenuostabu, kad ir Maironis parašė tokias grynai lietuviškos tematikos balades, kaip „Šatrijos kalnas“, „Jūratė ir Kastytis“, „Čičinskas“ ir kitas, kurios drąsiai gali stoti greta anų didžiųjų vokiečių poetų baladžių.

Schilleris yra parašęs ne mažiau tuzino baladžių, kurioms siužetus ėmė iš dviejų šaltinių — iš antikinio pasaulio ir iš krikščioniškųjų viduramžių meto. Tačiau svarbiausia tų baladžių žymė, nepaisant, iš kur jų siužetai imti, yra etinio bei dorinio gyvenimo kėlimas, didingumo siekimas. Kita jų žymė — dramatinė ir epinė (pasakojamoji) išraiška.

Svarbiausios Schillerio baladės pasirodė jo redaguojamajame „Mūzų almanache“. Ten bendradarbiavo ir jo bičiulis Goethe, eidamas net lenktynių su Schilleriu kuriant balades. Goethės baladės yra kiek kitokio pobūdžio nei Schillerio — jose daugiau nuotaikos, daugia lyrinio nei epinio elemento. (Kai kurios Goethės baladės liet. vertime buvo spausdintos 1929—33 m. „Ateity“ ir knygoj „Goethe: gyvenimas ir rinktinė poezija“. Kaunas, Sakalas, 1932).

Ne vienos Schillerio baladės, imtos iš antikinio pasaulio, idėja turi ryšio su tomis baladėmis, kurių siužetai imti iš krikščioniškųjų viduramžių. Pvz. baladėj „Polikrato žiedas“ rodomas žemiškų gėrybių lygstamumas, žemiškumo praeinamumas. „Ibiko gerbėse“ pavaizduotas amžinasis teisingumas, iš kurio niekas nusikaltęs negali išsisukti. Baladė „Įkaitas“ rodo lyg iš aukštesnio pasaulio skirtą atpildą už pasižadėjimo išlaikymą, nepaisant kliūčių, kaip tą pasižadėjimą (laidavimą) būtų sunku išpildyti.

Krikščioniškojo teisingumo ir atlyginimo už pamaldumą idėja iškyla ypač dviejose Schillerio baladėse, kurių siužetai imti iš naujesnių, bet dar priešreformacinių laikų. Tos dvi baladės — „Habsburgo grafas“ ir „Fridolinas“ (arba „Pekeliui į geležies kalyklą“). Pirmojoj pavaizduotas Habsburgo grafas Rudolfas I (mir. 1291 m.), Austrijos monarchijos grindėjas, kilęs iš Švabijos grafų giminės. Kaip kai kurie istorikai teigia, jis dalyvavęs žygyje į Prūsus 1254—55 m. ir pagelbėjęs čekų karaliui Otokarui krikštijant sembus ir kai šio garbei buvo įsteigtas Karaliaučius.

Rudolfas, dar jaunas būdamas, kartą medžioklėj pamatęs kunigą, nešantį Švč. Sakramentą pas ligonį, bet negalintį persikelti per užtvinusį upelį, tad grafas užkėlęs kunigą ant savo žirgo ir taip padėjęs jam atlikti savo šventą pareigą. Kunigas grafą laiminęs ir prašęs jam Dievo pagalbos:

Lai Dievas, galingoji mūs prieglauda,
Kurs balsą išgirsta silpnųjų,
Suteikia garbės Jums visur, visada,
Kaip pagerbėt jį iš tikrųjų. („Ateities spinduliai“, 1931, nr. 9)

Baladėj „Fridolinas“ parodyta, kaip malda — šv. Mišių išklausymas — nekaltai įskųstą jaunuolį išgelbėjo nuo mirties, o jo skundėjas pats pateko į geležies kalyklos krosnį. Schilleris čia įžiūrėjo ne paprastą atsitiktinumą, bet aukštesnės galios veikimą. Kai nusiuntė ją Goethei, šis įvertino ją teigiamai, pažymėdamas, kad „mišių aprašymas daro geriausią įspūdį“. Nors nei Goethe, nei Schilleris nebuvo katalikai. Pradžioj Schilleris buvo parašęs 24 strofas, o paskiau pridėjo 6, kur aprašo prieštridentinio meto mišias (panašų ano meto ilgesį rodo ir poetas Novalis savo knygoj „Krikščionija ar Europa?“). Baladę tada teigiamai įvertino ir toks mokslininkas ir literatūros kritikas kaip W. von Humboldt, Berlyno universiteto steigėjas, kuriam Karaliaučiaus universiteto profesorius Liudvikas Rėza dedikavo Donelaičio „Metų“ vertimą į vokiečių kalbą.

Schillerio baladė „Togenburgo riteris“ vaizduoja kilnesniosios meilės („minne“) sampratą. Riterio pamiltoji, jam ilgesnį laiką negrįžtant iš Kryžiaus karo Šventojo žemėj, įstoja į vienuolyną. Grįžęs riteris randa ją jau kaip „dangaus sužadėtinę“. Meta ginklus, apsirengia šiurkščiais atgailos rūbais ir palieka tėviškę. Apsigyvena pakalnės trobelėj netoli vienuolyno, kurs buvo kalne. Taip praleidžia daug metų, žvelgdamas į vienuolyno langą, kol dar kartą, prieš pat jo mirtį, ji ten pasirodo, ir tuo „meilės tarnyba“ baigta.

Taip sėdėjo jis daug metų,
Daugelį dienų,
Žvelgdamas į langą tykiai
Ir be aimanų,
Kol brangioji pasirodė,
Vaizdas tas gražus
Nusileido ten į slėnį
Meilei, pamažu. („Ateities spinduliai“, 1931, nr. 4)

Dvasinio paklusnumo triumfas pavaizduotas Schillerio baladėj „Kova su slibinu“. Nors jaunas, drąsus ir ryžtingas ordino riteris po ilgų ir varginančių pastangų ir nukovė apylinkės žmones varginusį slibiną, bet ordino viršininkas čia įžiūrėjo garbės siekimą ir įsakė vienuolyną palikti:

Tu troškai vien tuščios garbės,
Iš mano tad akių išeiki!
Kas Kristaus jungo nenorės,
Jo kryžium puoštis tam nereikia“.

Jaunasai riteris čia parodė tokį nuolankų paklusnumą, padėdamas vienuolio rūbus ir pabučiuodamas viršininko ranką, jog ir šis buvo sujaudintas ir liepė jam grįžti:

Ir sako: Mylimas sūnau!
Sunkesnę kovą tu laimėjai,
Imk kryžių tą, jis skirtas tau,
Nes nuolankumas nugalėjo“.

Kai kurias Schillerio balades į lietuvių kalbą buvo vertęs poetas kan. Mykolas Vaitkus („Draugijoj“, kurios priedu pradėjo eiti ir „Ateitis“). Gerą jų pluoštą buvo išvertęs čia rašantysis (išspausdinta „Ateities spinduliuose“, 1930—31 m.). Keletas Schillerio baladžių įdėta į 1959 m. Vilniuj išleistą knygą „F. Šileris. Poezija“. Bet joje pasigendame tų baladžių, kuriose yra krikščioniškojo elemento (išskyrus „Togenburgo riterį“). Tą spragą užpildant, čia ir duodamas pirmiausia baladės „Fridolinas“ vertimas. Beje, Fridolino vardas mums gal mažiau įprastas (jo šventė kovo 6), bet jis gerai žinomas tose vietose, kur baladės veiksmas vyksta — prie aukštutiniojo Reino ir Lotaringijos žemėj. Kilęs iš Airijos, šv. Fridolinas buvo Poitiers, Prancūzijoj, abatu, o Saeckingene įsteigė moterų vienuolyną ir ten yra jo vardo bažnyčia.

FRIDOLINAS
Baladė
Friedrichas Schilleris

Vadinos jis Fridolinu;
Savernos apskrities
Grafienės būdamas tarnu,
Daug melsdavos išties.
O buvo ji meili, gera,
Jog užmačia net bet kokia
Nebūtų jam sunku atlikti,
Kad tik galėtų jai įtikti.

Taip nuo ankstyvosios aušros,
Kol vakarą užšvęs,
Pasišventė tarnybai jos,
Nepaisė pats savęs.
Ponia jam tarė: „Dirbk mažiau!“
Vos nepravirko jis tačiau
Ir manė, kad blogai darbuosis,
Jei triūsdamas nesiaukosiąs.

Ir ji iškėlė prieš visus
Tarnus jį pavyzdžiu;
Jam teko gyrius jos gausus
Iš lūpų jos gražių.
Jis lyg ne tarnas buvo jai,
Bet vaikas, mylimas tikrai.
Ir žvelgdavo akis jos meiliai
Į išvaizdą jo mielą, dailią.

Medėjo Roberto širdy
Pagieža kilo tuoj,
Ir mezgėsi planai pikti
Jo sieloje juodoj.
Ir ėmėsi tad grafą jis
Sukurstyt, tas piktadarys.
Kai iš medžioklės kartą grįžo,
Taip jį sukiršint pasiryžo:

„Laimingas, kilnus grafe, jūs“,
Pradėjo jis suktai,
„Ir abejonės miego jūs
Nekandžioja piktai.
Tikrai kilni gi jūs ponia,
Dorybe puošias ji šaunia.
Jei jos ištikimybę tvirtą
Kas ruoštųs griaut, ji atsispirtų“.

Pavarto grafas tik akis:
„Ką man, žmogau kalbi!
Moters dorybė kaip vilnis,
Tokia nepastovi.
Nors suviliot ją sunku,
Bet aš kitaip tikiu
Savernos grafo žmonai
Tik niekis gundytojo monai“.

Anas gi sako: „Taip, tikrai.
Tik jūsų paniekos
Oi vertas tas kvailys, tasai

Jos tarnas, kursai jos
Klausyt turėtų nuolankiai,
O tik jos geidžia nešvankiai“ —
„Ką?“ šaukia grafas sudrebėjęs.
„Tai gyvas dar tas niekadėjas?“ —

„Ką žmonės kalba jau seniai,
Nežinot, pone, jūs?
Bet jeigu slepiate patsai,
Teužmiršta tai bus“ —
„Neslėpk, nes mirsi tuoj, žmogau!“
Sušunka grafas juo smarkiau.
„Kas taikstosi į Kunigundą?“ —
„Nagi blondinas tas ją gundo“.

„Jisai atrodo neparastai“,
Šis kalba su klasta,
O grafą pila prakaitai,
Išgirdus žodį tą.
„Argi nematėt, pone, jūs,
Kaip siunčia jai meilius žvilgsnius?
Į jus prie stalo nė nežiūri,
Akis tik jon įbedęs turi.

„Štai paskaitykit tas eiles,
Kur žada meilę jai“ —
„Jis žada!“ — „Prašo niekšas tas
Mylėt ir jį tiktai.
Nuliūdint jus su šia žinia
Gal delsė jūs miela ponia.
Gailiuos turėjęs pasakyti,
Ką, pone, manote daryti?“

Supykęs grafas joja tuoj
Miškan, ten skuba jis,
Kur pečių ugnyje karštoj
Betirpsta geležis.
Kūreno ugnį tą tenai
Be atvangos uolūs bernai,
O dumplės kibirkštis vien sėjo,
Lyg glazūruot uolas reikėjo.

Vanduo čia jungias ir ugnis,
Kiek gaunasi jėgos!
Galingas ratas sukas vis,
Švankuojamas bangos.
Čia staklės tarška dienąnakt,
Taktan neliauja kūjai plakt,
O nuo to didelio plakimo
Ir geležis minkštėti ima.

Ir dviem bernam pamoja jis
Ir taria įsakmiai:
„Tą pirmą atsiųstą, kuris
Klaus, kai ateis čionai:
„Įvykdėt pono žodį jau?“
Tą meskite ugnin tuojau,
Tą pelenai iš jo belieka,
Kad jo nebematyčiau niekad!“

Tik laukė to, ką sakė jis,
Tie budeliai abu,
Nes buvo tartum geležis
Širdis bejausmė jų.
Nuo dumplių ūžmo kaip matai
Įkaito pečiaus ten nasrai,
O budeliai aukos ištroškę
Tik laukė ją ugnin įblokšti.

Ir tarnui Robertas suktai
Pasako, kas daryt:
Kad ponas laukia jo, labai
Norėtų pamatyt.
Šis Fridolinui taria tiek:
„Tu į kalyklą tuoj nubėk
Ir bernus klausk, ar padaryta,
Kaip mano buvo įsakyta?“

Ir tarnas sako jam: „Klausau!“
Ir bėgti rengias jis.
Bet toptelia mintis tuojau:
„Gal ji ką įsakys?“
Ir pas grafienę bėga greit:
„Mane kalyklon siunčia eit.
Sakykit, gal jums ko reikėtų,
Ką tarnas jūs atlikti turėtų“.

Ponia atsako jam į tai,
Jos balsas toks švelnus:
„Šventų mišių klausau mielai,
Bet serga man sūnus.
Bent tu, vaikel, nubėgt nedelsk,
Ir už mane ten pasimelsk,
O kai už nuodėmes gailėsies,
Malonės gaut ir aš tikėsiuos“.

Miela ta pareiga šventa,
Jis skuba kuo greičiau;
Nespėjęs kaimo galo dar
Pribėgt, išgirsta jau,
Kaip skamba varpinėj aukštai
Smagiai žvangėdami varpai
Ir kviečia jie visus kaltuosius
Dalyviais būt aukos šventosios.

„Kely Dievulio neaplenk,
Sutikęs jį kada!“
Bažnyčioje tylu; aplink
Nė dvasios ten nėra.
Pjūtis, mat, buvo, ir visi
Karštai darbavos laukuose,
Iš choro niekas neatėjo,
Kas patarnaut mišioms galėjo.

Tad ryžtas patarnaut patsai,
Zakristijonu bus.
„Čia“, sako, „reik atlikti tai,
ko prašosi dangus.
Stula ir juosta, kaip kad reik,
Aprengia kunigą jis veik,
Indus paruošia pašvęstuosius,
Mišių aukojimui skirtuosius.

ŠALIA APAŠTALŲ TIKYBOS IŠPAŽINIMO

AŠ TIKIU

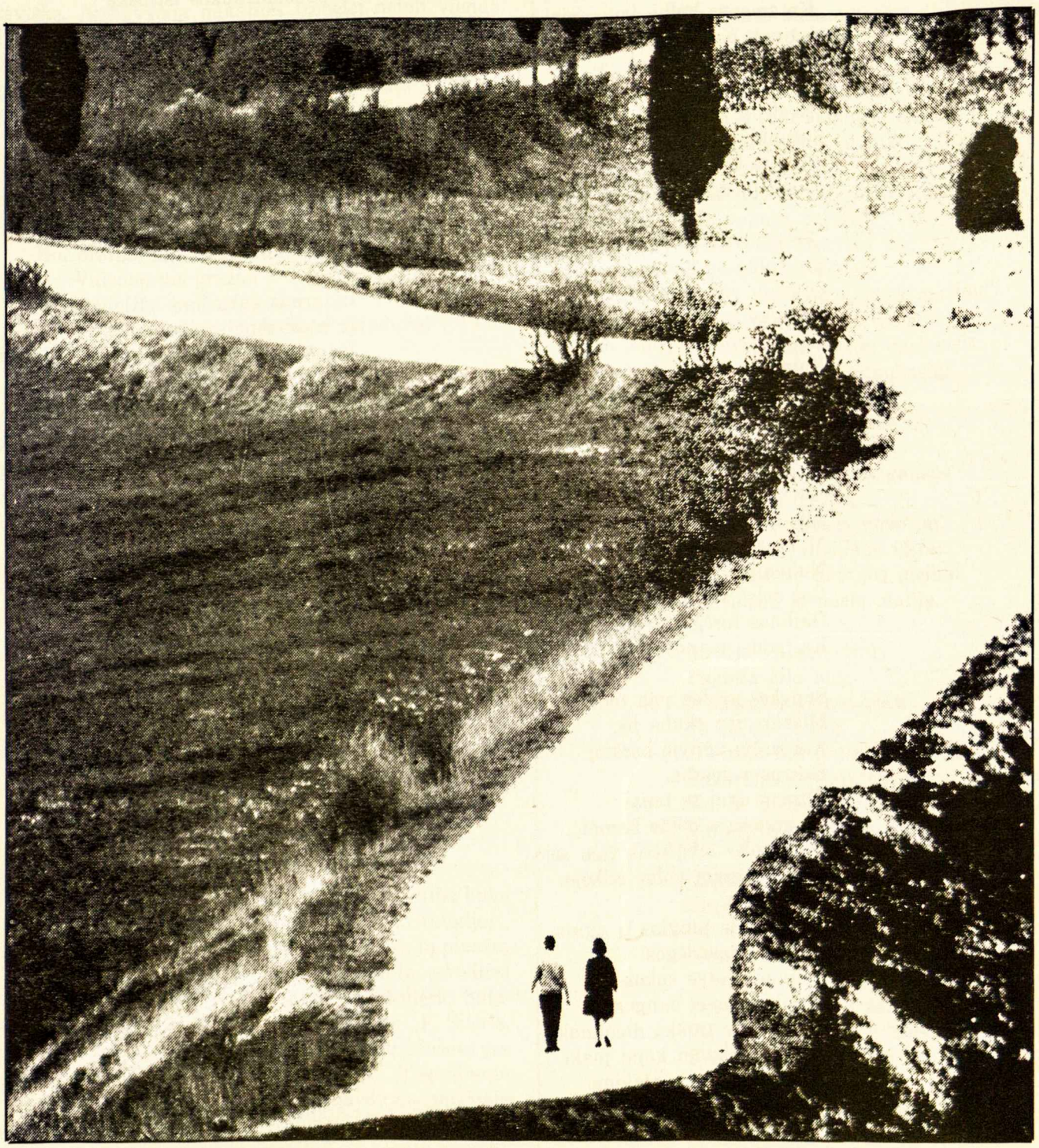

I. Dievas sukūrė žmogų, panašų į save. O Jis kūrybingas!

Kiek jis prikūrė visokiausių tvarinių! Gyvulių. Dramblių su ilgomis nosimis ir žirafų su ilgais kaklais ir ožių su žvilgančiais ragais! Roplių. Gyvačių, ilgų ir trumpų, žalių ir geltonų. Vabzdžių! Gėlių! Medžių! Augalų!

Žmonės, būdami kūrybingi, irgi visko prikūrė! Automobilių, televizijų, paveikslų, tapytų ir braižytų, tautiškų rūbų, ištisus kalnus plokštelių., ir filmų. Nei vienas iš tų daiktų nėra tokie pat kaip kiti.

Viešpats Dievas sukūrė ir įvairiausių žmonių. Aukštų ir plonų, šviesiaplaukių ir tamsiaodžių, su akiniais ir be.

Viešpats Dievas ir žmogus sukūrė tautas ir tauteles. Vienos šiaip, kitos kitaip. Vienos eina į jūras žuvauti, kitos sėdi namuose prie kompiuterių. Vienos

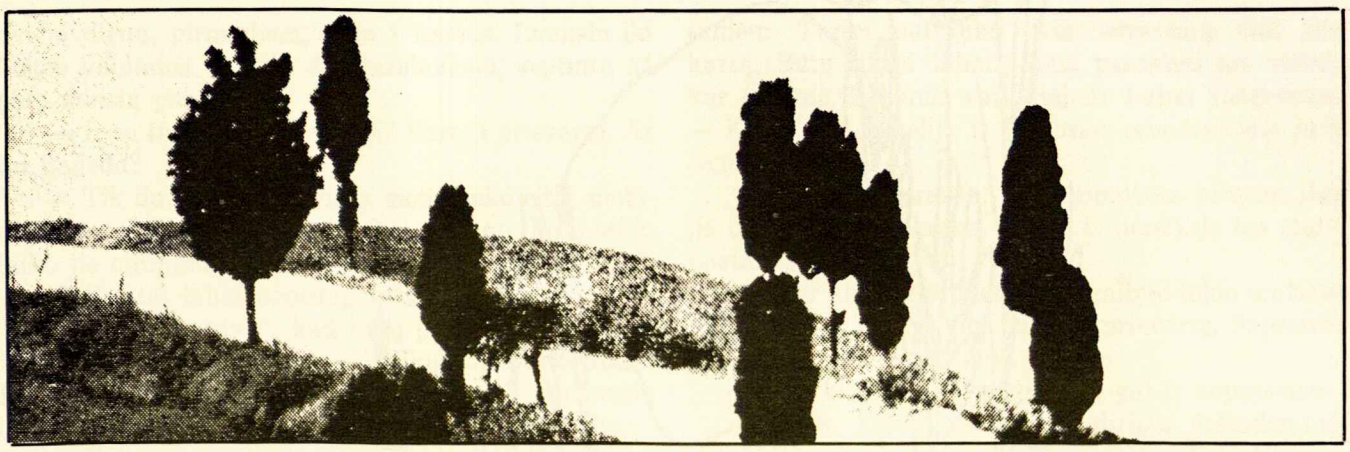

rašo knygas, kitos kovoja. Vienos stato, kitos augina, trečios griauna. Pasaulis ir jo tautos yra margas ir įvairus.

Tarp tų visų daiktų, žmonių ir tautų, Viešpats Dievas taip pat pasėjo ir lietuvių tautą. Ir ji moka savaip dainuoti, savaip liūdėti, savaip džiaugtis bei šokti. Ji moka savo knygas rašyti, savo raštus kurti, savo paveikslus tapyti. Savo Šiluvos Mariją garbinti. Taip yra nuo amžių, nes Viešpats Dievas taip norėjo.

II. Ir Viešpats Dievas sako: būkit vaisingi ir pripildykit žemę.

Ne vien tik vaikais, bet ir gražiais dalykais. Pripildykit žemę ir kilniomis pasakomis, ir daina, ir poezija, ir literatūra. Pripildykit žemę visokiais rankdarbiais, žaidimais ir pramogomis. Ir kai mes tai vykdom, mes Jam patinkam, nes mes apdengiam savo nuogas sielas kultūros tautiniais rūbais. Ir puošiam mes pasaulį gražiausiais išdirbiniais.

Katras lietuviukas nekrykštauja, kai jam pirštu susukti „Virė virė košę, visi atsilošę“ arba „Garnys garnys tur ilgas kojas“. O „kamarėlė languotoji“ jiems nuostabiai juokinga. Tie grožio gabaliukai dingtų, jei mūsų nebūtų.

Viešpats Dievas nenori, kad milijonų metų bėgyje sukurtos žuvytės mirtų. Jau daug jų išmarinom. Viešpats Dievas nenori, kad tautos ir tautelės mirtų. Jau daug jų išmirė. Lietuvių tauta neturi būti išblėsusiųjų tarpe!

Mes dažnai sakom, kad gyvenmas yra nuobodus. Mes skundžiamės, kad jis plikas, pilkas, kasdieninis. Mes manom, kad gyvenimas kaip televizijos paveikslėlis, pasirodė ir dingo. Jis nuskrenda ir nieko nebelieka.

Bet gyvenimas yra kitoks. Meilė ir meilės darbai lieka! Lietuviuose net paprasčiausi įrankiai būdavo išpuošti, išdrožinėti. Drobės ir audeklai puikiausiais raštais išmarginti. Ilgais vakarais, kai moterys verpdavo, jos dainuodavo šimtus dainų. Jos sekdavo pasakas apie laumes ir raganas, apie blogį ir gėrį. Vaikams nebuvo laiko langų daužyti.

Tik mes, lietuviai, vieni iš viso bloko iš visos apylinkės, galime atkurti tą atmosferą, kuri ruseno mūsų žmonių širdyse!

Tai, ką mūsų tėvai yra padarę, niekas dar taip nepadarė. Nei arabas, nei egiptietis, nei asirietis. Mes turim tą tėvų paveldėtą turtą išlaikyti kitoms kartoms.

III. Mums reikia Viešpatį Dievą mylėti visa širdim, visu protu, visomis jėgomis, visomis lietuviškomis galiomis, nes niekas kitas pasauly taip nemyli.

Mes Viešpatį Dievą pažįstam iš gražių daiktų aplink, savaip. Mes Jį pažįstam per savo liturgiją, savaip, per savo muziką savaip, per savo paveikslus savaip.

Mums reikia ieškoti Jo dvasios, kad patys gyvi būtumėm, ir reikia tą dvasią kitiems perduoti.

Aš esu laimingas tik tada, kai taip darau. Kuo daugiau kuriu, tuo laimingesnis tampu. Ir tuo laimingesni tie, kurie aplink mane burias.

IV. Mes kuriam Viešpaties Dievo karalystę ne tik čia, žemėje, bet ir danguj.

Aš esu įsitikinęs, kad mūsų darbai nenueis niekais. Ką mes sukuriam, ką parašom, ką padeklamuojam, tai tik mažas atspindys To, kuris visa renka danguje. Visus graudžius ir linksmus muzikos kūrinius. Rašybos. Paišybos. Tiesos. Mūsų muziejai ir bibliotekos yra tik mažytė dalelytė to grožio, kuris yra kaupiamas danguje. Ir to grožio aruodus ir mes turim papildyti, nes mes gyvenam. Nes Viešpats Dievas taip sakė.

V. Mes turim kurti meilėje.

Kai vyras ir moteris mylisi, tai gimsta kūrinys, kūdikis. Kai vyras arba moteris žvilgteli su didele meile į kokį nors daiktą ar vaizduotę, tai iškyla naujas kūrinys — ar literatūros, ar muzikos, ar meno, ar tiesos. Ir taip auga Viešpaties Dievo kūrinija. Ir ruošiasi didesniam grožiui, vis gražesnėms būtybėms.

Visa tai atlikti reikia maldos ir įžvalgos. Reikia Viešpatį Dievą mylėti visa širdim, reikia Juo visiškai pasitikėti. Reikia pasitikėti ir žmogum. Reikia jam kurti. Reikia nebijoti jam savo sielą atidaryti. Reikia drąsiai skelbti, ką maldoj ir Viešpatyje randi. Reikia džiaugtis.

Besidžiaugiant reikia toms vertybėms negailėti nei pastangų, nei pinigo, nei laiko. Nes tai įnašas į amžių amžiais klestinčias Dievo Tautas. Tik ten mes pamatysim Viešpaties Dievo pilnybę, laimę ir džiaugsmą!

O dabar pasitenkinkim nors trupiniais!

Kurkim! Kurkim lietuviškai!

Augustinas Tijūnėlis

LIETUVOS NACIONALINĖ MARIJAMPOLĖS BIBLIOTEKA

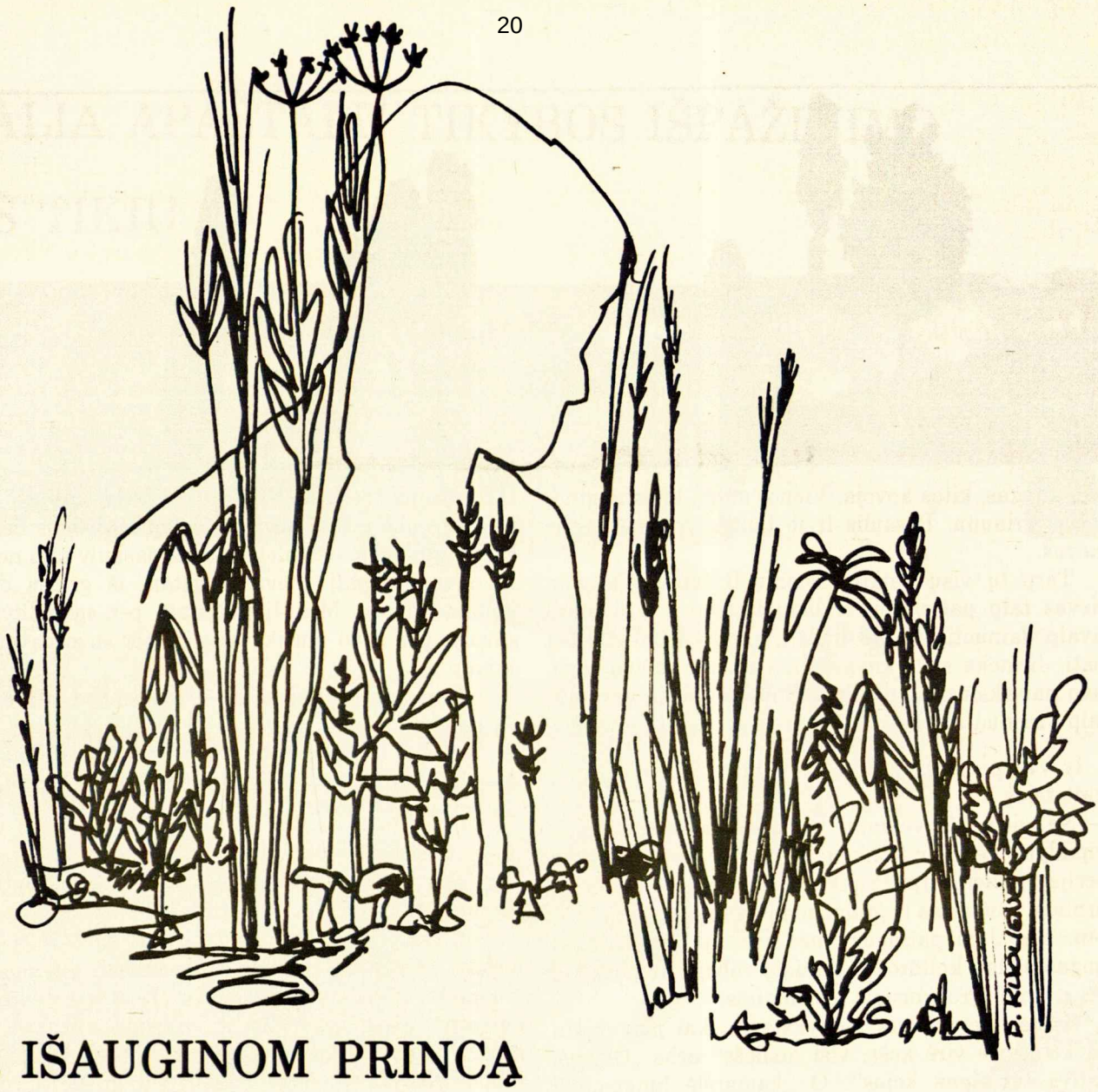

IR IŠAUGINOM PRINCĄ

Č. GRINCEVIČIUS

Nėra laisvas tas, kuris savo pataikavimams tarnauja.

Seneca

Mokslo metai buvo pasibaigę, kai sutikau Aureliją Rickienę, dirbančią vienoje miesto aukštesniojoje mokykloje, dėstančią prancūzų kalbą. Ji ir jos vyras Viktoras buvo mano studijų laikų kolegos. Jis dabar dirba braižytojo darbą.

— Girdėjau, kad ir tu įsitraukei į mokytojo darbą, dirbi šeštadieniais lietuviškoj mokykloj. Kaip sekasi? Svarbiausia, ar įmanoma nugalėti mokinių pasipriešinimą, nenorą lankyti neprivalomos mokyklos, atimti iš jų teisėtą pusdienį? — užklausė Aurelija.

— Negaliu skųstis. Ypatingų sunkumų neturiu.

— Vaikai, ypač paaugliai, suoluose nenusėdi.

— Būna, kad ir nenusėdi. Bet jie geri. Tik reikia juos suprasti, daug ką atleisti, nebūti smulkmeniškam, juos mylėti, būti jų vyresniuoju draugu.

— Duodi darbų ir namie? Mūsų mokykloje tai didžiausia problema.

— Susitvarkau. Jokios problemos ir su namų darbais.

— Jokios? Kokiu būdu?

— Taip. Paprasčiausiai, pavyzdžiui, duodu darbelį parašyti iš Lietuvos istorijos, sakysim, kaip lietuviai anais laikais elgėsi su užkariautais rusais ir kaip dabar rusai elgiasi su lietuviais. Išsiaiškinam klasėje, padiskutuojame, nurodau literatūrą. Kitą šeštadienį, jie turi atnešti puslapį ar du parašę. Atneša dažniausiai ne visi. Tada gražiai pasakau: „Atneškite po

dviejų dienų, pirmadienį, man į namus. Lauksiu iki šeštos valandos vakaro. Jei nesulauksiu, septintą aš pats ateisiu pas tave.

— Ir tu taip žiauriai elgiesi? Vartoji prievartą. Ar tai padeda?

— Tik du kartus per visus metus teko eiti į mokinio namus. Tėvams nebuvo labai malonu, bet nuo to laiko jie stropiau prižiūrėjo savo Jonuką ar Onutę.

— Bet tai labai nepedagogiška!

— Ką gali patarti, kad būtų pedagogiška?

— Tavo priemonės — vaikų prievartavimas. Reikia jį įtikinti, kad jis pats panorėtų ir mažiausią darbelį padaryti, bet neiti pas tėvus, skųsti vaiko.

— Taip, tavo teisybė. Bet tik iš dalies. Prisipažįstu, kad esu blogas pedagogas. Gal atmeni Krylovo pasakėčią apie katiną. Katinas nutvėrė lašinių gabalą ir jį ryja, o šeimininkė, būdama labai gerai išauklėta, tokia kaip tu pedagogė, visą valandą bandė katiną įtikinti, kad jis negražiai elgiasi. Kalbėjo, graudino tol, kol lašinių neliko. Atimti iš jo būtų prievartos veiksmas.

— Taip, kaip tu, mes su vaikais nesielgiam. Negalima jų charakterio žaloti. — Aš darau, atsimindamas Šalkauskio pedagogikos paskaitose girdėtas mintis: geras pedagogas pirma turi išaiškinti, kas galima ir kas ne, paskui antra — jei mokinys prasižengia, reikia įspėti ir aiškiai pasakyti, kokių susilauks sankcijų, jei sąmoningai nesilaikys įspėjimo. Trečią kartą jau nereikia įspėti ar grasinti, tik įvykdyti, kas buvo žadėta. Yra mokytojų, norinčių būti per daug gerais, kurie ir trečią ir dešimtą kartą pasitenkina tik grasinimais ir ketinimais nubausti, bet to nedaro. Net mūsų klasės auklėtojas, kai aš pats lankiau aukštesniąją, nuolat grūmodavo pirštu: „Ki į kartą duosiu didelę pabaudą“. Tuo ir baigdavosi. Mes tik pasijuokdavom ir nekreipdavom dėmesio. Auklėtojo autoritetas buvo labai žemas. Priešingai, gerbėm ir mylėjom kelis, kurie buvo draugiški, bet griežti mokytojai.

Aurelija su tuo nesutiko.

Po kurio laiko Aurelija ir Viktoras pakvietė pas save, panoro pamatyti mano skaidres iš kelionės po Europą. Su visais aparatais nusidanginau pas juos ir pradėjau rodyti Turkiją, Bulgariją, Vokietiją. Buvo susirinkę visi to namo gyventojai. Nebuvo tik jų jauniausio ketverių metų Aliuko. Jis lindėjo kitame kambary, buvo labai užimtas naujais žaislais. Kai buvau įpusėjęs, triukšmingai įlėkė į saloną tas jų vienturtis ir iškart prišoko prie ekrano, jį nuvertė, skaidrių stulpelį nuo stalo nubraukė žemyn ir ėmė šaukti:

— Nenoriu! Sakau, kad nenoriu!

— Sūneli, juk čia Miunchenas, kur mes gyvenom be tėvynės.

— Nenoriu! — dar garsiau ėmė šaukti.

Visi išsigando, ne tik Aurelija ir Viktoras, bet ir seneliai. Nežinojo ką daryti. Neišsigando tik nuominikai Urbeliai ir ironiškai į visą tai žiūrėjo.

— Matai, prieteliau, jis nenori, kad mes čia žiūrėtumėm. Turim nutraukti demonstravimą. Gal kitą kartą. Būtų tikrai labai įdomu pamatyti tas vietas, kur anomis dienomis vaikščiojom. Labai atsiprašom. — Kartojo ir Aurelija ir Viktoras, prisidėjo prie jų ir seneliai.

— Matau, suprantu. Auga namuose princas. Jau jis dabar visus šokdina, — gal ir nereikėjo tos mano pastabos.

— Dar kartą atsiprašom. Negalima tokio amžiaus vaiko charakterio žaloti, naudoti prievartą. Supranti? Juk ir pats esi mokytojas.

— Jei būčiau kiek gudresnis, gal ir suprasčiau.

Prabėgo keleri metai. Vis dirbau šeštadieninėj mokykloj, gėrėjaus lietuvišku prieaugliu. Visiems sakydavau, kad reikia tik nupūsti miesto dulkes nuo jų galvelių, ir matote, koks puikus atžalynas. Vėliau gėrėjaus, kai iš jų išaugo jaunimo vadovų, redaktorių ir literatūrinių konkursų laimėtojų.

Vieną rudens šeštadienį mūsų mokyklos duris pravėrė ir paaugęs Algiukas. Iš pirmos dienos mokytojai pastebėjo, kad su juo gali būti vargo. Tik vargas labai greit nukrito nuo mūsų pečių. Trečią šeštadienį, tik prasidėjus lietuvių kalbos pamokai, tas princas iš klasės išėjo, sumurmėjęs, kad jam visa tai neįdomu. Daugiau jo ir nematėm. Klasės auklėtoja susisiekė su tėvais ir gavo atsakymą: „Vaikas nenori lankyti lietuviškos mokyklos“.

Žiemos vidury netyčia teko sutikti Aureliją, ir jos pirmas žodis:

— Jau tu smerksi mūsų vaiką, o gal ir mus. Kaip galima vaiką versti į mokyklą, jei ji neprivaloma ir trukdo su draugais žaisti beisbolą, o žiemą čiuožinėti. Mes neprievartaujame.

— Nematau jo nei ateitininkų, nei skautų eilėse. Ten tai tikrai jam būtų ir įdomu ir naudinga.

— Nėra kada. Vaikas pavargsta mokykloj. O kai esti jūsų susirinkimai ar sueigos, tada būna jo mėgiamos televizijos programos „Kidding“, „Monkeys“, „Doctor Snuggles“ ... Kada jam pasidžiaugti? Ir kaip tu, būdamas mokytoju, nenori suprasti vaiko psichologijos!

— O kaip su kasdiene mokykla? Ją lanko?

— Prašau nesityčioti. Pats žinai, kad tokia šio krašto valia, visi turi ją lankyti.

— Tikrai, koks žalojimas vaiko charakterio ir prievartavimas nuo mažų dienų. Kiek valdžia atima iš mažo vaiko brangaus laiko. Juk jis mieliau tuo metu mėtytų akmenukus į kaimynų langus, — neiškenčiau metęs piktoką žodį.

Dar norėjau priminti, kad Aurelija dažnai skaito paskaitas apie vaikų auklėjimą, lietuvių jaunuomenės rengimą perimti visuomenės vairavimą. O Viktoras tikrai didelis visuomenės veikėjas, dažnai renkamas į visokias valdybas. Išsiskyrėm ne kaip senų laikų kolegos ir draugai, sėmęsi stiprybės iš tų pačių profesorių Kaune, prisiekę savo kraštui jei ne ginklu kovoti, tai nors skelbti jai ištikimybę ir kalbėti apie jos nelaimę.

Praėjo vėl keleri metai. Nei Aurelijos, nei Viktoro nekalbinau susitikęs gatvėje. Aliuką kartais matydavau miesto parkely, besidaužantį su kitais tokio pat

amžiaus paaugliais. Vakarais pro tą vietą vengdavau eiti. Ten ir dienos metu iš už kampo gali gauti akmeniu ar grumstu į šoną, o žiemą ne vienas automobilistas skundėsi, kad vaikėzai sniego gniūžte pramušė jo langą.

Vieną lietingą ir tamsią rudens naktį, trumpindamas kelią, skubėjau pro tą parką ir sporto namus. Pastebėjau, kad prie stulpo lemputės vėl buvo sudaužytos. Yra kas tuo pasirūpina. Patamsių mėgėjai. Staiga iš pastogės iššoko trys tamsūs šešėliai, nepilnamečiai. Visi su lazdom. Pirmasis jų pusgarsiai sušuko:

— Stick up!

Tas, kuris buvo mažiausias, man buvo pažįstamas. Pažino ir jis mane. Greit susiorientavo:

— Labas, ponas.

— What? What you say? — negreit suprato jo bendrai. Išsigando, kai tas trečiasis sulaikė pirmojo ranką.

— Vadinas jau praktikuojate. Kol kas tik lazdom ginkluoti.

Tamsoj greit dingo, lyg jų visai nebūta. Šiuokart jiems nepasisekė. Kitą sykį bus geriau, pataikys ant nepažįstamo.

Grįžęs namo, norėjau tuoj skambinti tėvams, bet palaukiau pusvalandį, kol nusiraminau ir galėjau šaltai kalbėti.

Kai paskambinau, atsiliepė Aurelija. Jos iškart paklausiau, ar ji žino, kur dabar Aliukas?

— Kaip tai? Kodėl juo susidomėjai? Jis dar negrįžo. Išvyko su kitais į Šv. Vincento mokyklą krepšinio rungtynių žiūrėti.

Kiek galima ramesniu tonu paaiškinau, kas tik prieš pusvalandį įvyko prie parkelio, kad jis jau nėra tik žiūrovu, bet pradeda ir pats mankštintis naujam „sporte".

— Nesupyk, bet tu nepažinai tamsoje. Mūsų vaikas geras. O jei skųsi policijai ir šmeiši, tai palaikysim melagiu. Juo blogiau, kad ir pats esi mokytojas, blogas mokytojas...

Nuo to vakaro likom dar didesniais nedraugais su ta šeima.

Gyvenau kitam mieste, mokykloj nedirbau, nesidomėjau Rickų šeima. Susitikdavau su buvusiais bendradarbiais, ir tie pranešdavo geras ir blogas naujienas.

— Atsimeni, vietiniam savaitiniam miesto laikrašty nusikaltimų kronikoj anais laikais lietuviškų pavardžių nebūdavo, o dabar jau ir mes „neatsiliekam". Bent dvi lietuviškos pavardės kelis sykius buvo paminėtos: įsiveržė į maisto krautuvę, bandė įsibrauti į medžioklinių šautuvų parduotuvę, naktį kažko ieškojo gydytojo kabinete. Štai, lietuviukai, nepastebėti tik mūsų mokykloje, bet ne policijos raportuose. O čia naujausias žygis: naktį prie parko keturiese užpuolė moterį, veidą sužalojo peiliu. Paleisti už užstatą.

Skaitau ir nesistebiu: pirmoj eilėj „Al Rickus", paskui kiti, neįdomūs vardai.

Istorija čia dar nesibaigia. Anądien didžiojoj spaudoj, jau ne lokalinėj, plačiai aprašyta pinigų padirbinėtojų draugija. Doleriai buvo gaminami gerų specialistų. Pirmiau jie veikė Illinojuje, vėliau Georgijoj, dabar nusikėlė į Puerto Rico, o kai ir ten pasidarė karšta, įsitaisė mažoj, menkai gyvenamoj vienoj iš Bahamų salų. Minimos keturios pavardės. Tarp jų ir „Al Rickus".

Kiekvienas gėlių darželis atviras vėjo atnešamoms iš gatvės piktžolių sėkloms. Neravėjamos sėklos sudygsta pačios, jų nereikia nei prižiūrėti, nei laistyti. Jos auga sparčiai, nustelbia ir aukštastiebes rožes. Prie tų piktžolių, dagių prisilietęs pajunti aštrų skausmą. Gėla, sakoma, nueina iki pat širdies. Kaip man gaila Aurelijos ir Viktoro, kai jų širdis dabar taip skaudžiai diegia piktas dagys.

JAM PRIMINTI

Lauke lijo! Pagriebus lietpaltį nuo sienos, nepaisydama tėvų protestų, išbėgau į drėgstantį pasaulį. Bėgau miško link laisva, jauna ir laiminga. Šokinėjau per balas ir bridau per lietaus sutvertas upes, jausdama miško grožį, apsupantį mane.

Nuo beržų riedėjo vandens lašai, ir jų apibarstyta žolė blizgėjo. Pasaulis šypsojos glostomas gaivinančių lašų. Šypsojaus ir aš. Su juoku šokau pagal įprastą takelį, palikdama pėdsakus minkštoj žemėj. Jaučiau, kad jos ten liktų amžinai, kaip širdy juntama meilė, primindamos miškui, kad ten džiaugiausi, šokau ir iš pat širdies gilumos kitą mylėjau. Jaučiau, kaip lietaus lašai bučiavo mano šypsančius žandus ir kaip širdies dainos taktas sekė jų kritimą. Buvau patenkinta. Buvau meilės apimta, matydama gerą prisiminimą, mirguliuojantį ir spindintį kiekvienam laše.

Bet, tas buvo seniai... miško takas jau seniai išdžiūvo ir medžių lapai tyliai nurimo. Pasaulis persimainė apsiaustą, ir buvo sunku net pastebėt, kad miške būtų liję. Ir o, kaip širdis liudėjo, praradus tą meilės kupiną dieną, iš kurios tiesiog nesimatė žymės. Net kelias buvo lapų apklotas.

Bet tada liūdesys atslūgo, nes vėjas papūtė, išdraikiodamas lapus į visas miško puses. Ir ten, ten, kur buvau ėjus, buvo pėdsakai.

Lauke lijo. Nesmarkiai, švelniai, lyg ašaros, riedančios skruostu, be garso, lyg plyštanti širdis. O miške, mano miške, jau vaikščiojo kita. Stovėjau, jau kitoj vietoj, toli nuo to mylimo miško, bet vis ta pačia širdim, vis norėdama, kad miške palikti pėdsakai ten liktų amžinai... ir primintų jam, kad ten buvau.

Gintarinė Ašarėlė

345

Eilėraščiai

Rūta Končiūtė

Piniginė pro langą pykšt.
Nemesk akmenų į stiklą.
Sulaužysi pinigus.

Ar pagavai?
Juk ne pirmą kartą mes čia metam.
Geriau skubėk namo.
Rytoj rinks aukas
per mišias.

SKULPTŪRA

ŽALIAS KRAUJAS
TEKA PRO PLASTIKINES GYSLAS,
PRIKABINTOS PRIE MEDINIŲ STULPŲ.

NEĮSIDURK PIRŠTO.
BEDIRBDAMAS. APLIESI RAUDONU KRAUJU.
SUGADINSI MENĄ.

Čia slidu —
    Reikia saugotis, kad neišvirsčiau iš kojų.
Girdžiu kažkur telefonas skamba,
bet nieko nematau per dūmus.
    Noriu į lauką išeiti — bet kaip?
Sliauždama.

* * * * * * * * * * * *

Beždžionei bananai nusibodo.
Ananasai gražūs iš tolo.
Sunku užauginti gerą apelsiną
Dykumoje.

* * * * * * * * * * * *

Tamsoje

Tik keli lašai
rašalo beliko.

Čia — imk

Duonos ruginės.

Nebematau tikslo
rašyti toliau.

Aštrūs
žodžiai.

Nenoriu.
Bet rašau.

Strazdui

aš tik Dominykas,
Miške nepaklydęs
Nors aš tik žioplelis,
Užauginsiu ūselius.

Pakinkęs arklelį,
Josiu į miestelį,
Rasiu sau mergelę
Ne tuščiom rankelėm.

Ganytumėm žąseles
Ir savas karveles,
O kai bus šaltoka,
Rūkysime taboką.

Strazdui II

Žylė, žylė žolė
Žalia žiemavojo.
Prisikėlus, prisispaudus
Žemė sudrebėjo.

Žolė atsikėlė,
Sėklos išbyrėjo;
Žioplilėlis žvirbuliukas
Sėklų nesulesė.

Vaikų nepašėrė
Vargšai net prigėrė.
Išsiritę silpnuliukai
į žalią upelę.

Atvykęs į Ameriką

Atsimink iš anksto —

Raudoni driežai sportinių batų nenuperka.
Nespėsi į rungtynes laukdamas eilėse.

Vištos kakta neprausta.
Užmigęs gandralizdy, neieškok pūkinės kaldros.

Jeigu manęs nepažįsti, nelauk aerodrome.
Geriau siųsk telegramą:

MAMOS SRIUBA KARŠTA,
BET MAN ČIA NEJAUKU

Atpažinsiu tave iš tų eilių,
atrakinsiu duris ir apkabinsiu tave.

* * * * * * * * * * * * * * * * *

Neberegiu saulės —
katinas akis išdrasko.
Nebeklausau muzikos —
ausys pilnos vandens.
Niekad nemėgau spalvų —
viskas man tik juoda — balta.
Turiu tik vieną žalią kojinę —
poros neberasiu.

Šikšnosparniai

Šaltam kambary kojos prilipę prie batų.
Negaliu pasitraukti nuo žąsų
plunksnų pripildytų kaldrų.

Pilve pilna kitų augalų
bei vampyrinių šikšnosparnių, kurie akli
daužosi į medines sienas.
Nebemato ribų,
nei žaloto kelio.

Nosys prikabintos prie
styvos, pripildytos ledo,
vėjo suerzintos drebulės.

Dzingaliukai daužosi į šakas
pagal nustatytus gamtos ritmus.
Medžiotojas išgirsta jų virpenimą
ir prisimena Šventos Onos bažnyčios varpus.
Užsikuria ugnį ir užmiega.

Per karšta būt apklotam
pūkinėm kaldrom.
Numesti negaliu,
nes dar vis miegu.

DRAUGAS

Draugas. Tai gyvenimo svarbiausias žmogus. Ką aš be tavęs daryčiau. Einam pasikalbėti. Man lengva su draugu kalbėtis. Galime kalbėtis valandomis apie viską. Džiaugsmas. Man liūdna. Tu čia esi man padėt. Tu manęs paklausi, kodėl tau liūdna? Aš jam pasakau, jis klauso ir supranta mano liūdesį. Man padeda, ir esu jam dėkingas. Aš susergu. Draugas ateina mane aplankyti. Bando mane pralinksminti. Jis pralinksmina, ir jaučiuos geriau. Draugas vis yra su manim, kai man jo reikia.

Kas atsitiko? Kodėl mes susipykom? Einam pasikalbėti. Nenori! Įžeidimas plėšo mano širdį. Aš praradau savo draugą. Man liūdna. Dienos nepilnos ir ilgos be draugo. Kaip tas galėjo mums atsitikti. Gilus liūdesys. Gal man nueiti pas jį? Ne, ne mano kaltė. Aš nieko nepadariau. Nu, gal ir mano kaltė. Nueinu pas draugą. Ilgai kalbamės. Problema išspręsta. Mes vėl esame draugai. Džiaugsmas. Einam nusipirkti ledų. Mes juokiamės kartu, niekas mūsų daugiau neatskirs. Kaip gera turėti draugą, juk gyvenimas būtų toks tuščias be jo. Draugas.

Ramūnas Balčiūnas

KARTĄ BUVO...

„Man atrodo“, švelniai pasakė seselė, „kad jau laikas tau eiti. Ar negalvoji, kad būtų patogiau laukti tėvų prie kampo arba vyresniųjų vaikų mokyklos raštinėje?“ Atsiduso. „Man reikia čia apsitvarkyti ir pasiruošti rytdienai“. Ji užbaigė atsiprašydama su šypsena. Mergytė, ne daugiau keturių metų amžiaus, pakėlė akis nuo spalvojamos knygos ir, pasižiūrėjus į savo darželio mokytojos malonias, šviesiai mėlynas akis, sutiko, linktelėjus galvute. Atsikėlus priėjo prie vienintelių porų botų, likusių rūbų kabykloje, užsimovė juos ir pamažu apsivilko savo mėgstamiausią švarką, derinčią šiltą kepuraitę ir pirštines. Pamojavus mokytojai, išėjo laukan į lapkričio šaltą vėją ir po to ilgo laukimo klasėje pagaliau pradėjo rūpintis.

Tėtė buvo turėjęs ją paimti iš darželio pamokoms baigiantis, o jau valanda vėliau, vis tėtės nėra. Suaugusiam valanda yra tik mažiausia dalelė gyvenimo, ir lengvai supranta, jei reikia būti vienam tokį laiką. Mergytei buvo visai kitoks reikalas. Tyliai pradėjo bandyti išsiaiškinti, kas galėjo būti atsitikę, ir fantastinės galimybės sukosi mintyse. Lėtais žingsniukais keliavo šaligatviu, mažytėm kojytėm vos judant raudonuose guminiuose botuose.

Smarkiai galvojo, taip keliaudama, kol įstrigo mintis, kad gal kaip nors tėtė negalėjo atvažiuoti. Ar per daug darbo darbovietėj, ar ko nors tokio, bet vis — negalėjo. Gal tada, ji mąstė, jis paskambino mamytei ir išaiškino padėtį. O mama dažnai įsakinėdavo vyresniam broliui ją palydėti namo. Buvo smagu su juo važiuoti autobusu ir tramvajais, nes kiekvieną kartą jis išrasdavo naują kelią namo. Kartais reikėdavo kelių valandų nuvažiuoti tas kelias mylias iki jų buto, bet tuo laiku jiedu apvažiavo beveik visą Helsinkį, matydami įdomiausius vaizdus ir žmones pakelyje. Gal mama, sužinojus, kad tėtė negali paimti mergytę iš mokyklos, nusiuntė brolį jos pasitikti. Gal ir dabar keliauja pas ją! Gal jau laukia! Nuskubėjo prie kampo, kur jie dažnai susitikdavo tikėdama, kad ten jis stovės, turbūt supykęs, kad jos taip ilgai reikėjo palaukti. Bet jo nebuvo. Tuščias kampas atrodė toks šaltas, plikas ir baisus, kad beveik pravirko iš nusivylimo.

Nusiraminus tyliai laukė ant kampelio, kol minutės praslinko kaip valandos. Nors saulė nebuvo pakilus aukščiau negu beržų viršūnių nuo ryto, vėlyvą popietį leidosi ir netrukus pradėjo temti. Šaltas vėjas nepūtė pro šiltą raudoną švarką, bet kojoms darėsi šalta ir nesmagu. Kartą valkata, smirdėdamas alkoholiu, ją prakalbino suomiškai ir, pamatęs išgąsdintą nesuprantantį veiduką, paėmė ją už rankos ir bandė ją kur nors nuvesti. Jai pradėjus verkti, nustebęs paleido rankytę ir greituoju nuklupčiojo tolyn. Šiuo laiku, išsigandusi ir išsiblaškiusi, nutarė eiti į vyresniųjų vaikų mokyklą pasitikrinti, ar kas nors ten galėtų jai padėti surasti tėvus ar grįžti namo. Bėgo, vos nesukrisdama, į tą pusę.

Pusę kelio buvo nubėgusi, kai atsiminė, kad buvo nutarus prie kampo laukti brolio. Abejingai sugrįžo. Verkė mergytė, nežinia kiek ilgai, bet jos atminty bent amžių amžiais. Buvo beveik visai tamsu. Nepažįstami žmonės, pastebėdami jos, pro šalį skubėjo namų link. Viltingai įsižiūrėjo kiekvieną praeivį, stengdama surasti bent vieną pažįstamą žmogų, kuris jai galėtų padėti. Deja, veltui ieškojo, visi nematyti, ir vis nepasirodo tėtė, brolis. Dažniau ir dažniau pavargusi galvutė pasirėmė ant sunkios krūtinės poilsiui. Kartą pakėlė ašarom šlapią veiduką, ir netikėtai džiaugsmu sušilo širdis! Staiga pamatė šeimos automobilį parvažiujant per kalną, lyg būtų koks kino herojus! Bėgo pas tėtę, būti saugiai apkabintai stipriomis rankomis!

Tėvas ilgai laikė mergytę. Maža galvutė priglausta prie barzdoto veido, ir švelniai nušluostė jau retai riedančias ašarėles. Nejudėdamas stovėjo valandėlei iki kol. „Aš atsiprašau“ jis ištarė tyliu balsu. Nešdamas dukrytę prie automobilio, raminančiai glostė šaltas kojas ir su pirštais šukavo vėjo suveltus plaukus. Įlipęs į automobilį, pasuko raktą ir apsisukęs pažiūrėjo į tuščią, tamsų, vėjuotą kampą. „Aš atsiprašau“, jis pakartojo, dukrelei atsiduso, „aš tik bedirbdamas užmiršau“. Mergytė pasižiūrėjo į tėvą, į atsprašančias akis, ištiesė rankytę tėvui, pabučiavo plinkančią kaktą ir prabilo, „Nesvarbu, dabar jau nesvarbu. Važiuokime namo“.

Milda Palubinskaitė

1982-1983 M. ATEITIES KONKURSO LAIMĖTOJAI

Premijos moksleiviams

Už knygos recenziją

Speciali premija — **Gyčiui Liulevičiui** iš Chicagos už Anatolijaus Kairio romano „Kelionė į Vilnių" recenziją. 100 dol. premijos mecenatė — Moksleivių Ateitininkų sąjunga.

Už rašinį

Pirmoji premija — **Bernadetai Abromaitytei** iš Toronto už dar neatspausdintą rašinį „Kelionės turtai". 50 dol. premijos mecenatai — dr. Antanas ir Kazimiera Juzaičiai.

Už poeziją

Pirmoji premija — **Mildai Palubinskaitei** iš Huntington Beach, Calif., už atspausdintus ir neatspausdintus eilėraščius. 50 dol. premijos mecenatai — Juozas ir Dana Mitkai.

Už prozą

Pirmoji premija — **Ramūnui Balčiūnui** iš Clevelando už vaizdelį „Žiema" (*Ateitis,* 1983, 6 nr., 179 psl.). 40 dol. premijos mecenatas — dr. Adolfas Damušis.

Antroji premija — **Mildai Palubinskaitei** iš Huntington Beach, Calif., už apsakymą „Basos kojos". 30 dol. premijos mecenatai — dr. Rolandas ir dr. Danutė Giedraičiai.

Už veiklos fotografijas

Pirmoji premija — **Arui Sužiedėliui** iš Brockton, Mass., už atspausdintas fotografijas (*Ateitis,* 10 nr., 342-343). 40 dol. premijos mecenatas — dr. Adolfas Damušis.

Už veiklos aprašymus

Pirmoji premija — **Rimai Navickaitei** iš Los Angeles, Calif., už Californijos ateitininkų jaunimo stovyklos aprašymą „Per pasaulį keliauja žmogus" (*Ateitis,* 1982, 10 nr., 348 psl.). 50 dol. premijos mecenatai — Juozas ir Dana Mitkai.

Antroji premija — **Algiui Sodoniui** iš Chicagos už moksleivių ateitininkų kuopos atkūrimo Vasario 16 gimnazijoje aprašymą (*Ateitis,* 1983, 3 nr., 78 psl.). 35 dol. premijos mecenatai — Clevelando ateitininkai sendraugiai.

Trečioji ir ketvirtoji premija dalinama. **Vincui Staniškiui** 25 dol. skiriami už Clevelando moksleivių kuopos veiklos aprašymą (*Ateitis,* 1983, 5 nr., 146 psl.). Mecenatas — Vacys Rociūnas. **Ritai Stukaitei** iš Chicagos — 25 dol. už Lipniūno moksleivių kuopos veiklos aprašymą (*Ateitis,* 1983, 1-2 nr., 46 psl.). Mecenatė — Philadelphijos moksleivių ateitininkų kuopa.

Premijos vyresniajam jaunimui

Už rašinius

Pirmoji premija — **Ritai Bureikaitei** iš Glendale, Calif., už įspūdžius viešint ir studijuojant Oksforde, Anglijoje. 60 dol. premijos mecenatai Hot Springs ateitininkai sendraugiai.

Antroji premija — **Gintai Palubinskaitei** iš Huntington Beach, Calif., už pasisakymą ko ji tikisi iš Penktojo pasaulio lietuvių jaunimo kongreso (*Ateitis,* 1983, 4 nr., 107 psl.). 30 dol. premijos mecenatas dr. Adolfas Damušis.

Trečioji premija — **Viliui Dundzilai** iš Clarendon Hills, Ill. (šiuo metu Vokietijoje) už rašinį „Giedokime". (*Ateitis,* 1983, 3 nr., 71 psl.). 20 dol. mecenatas dr. Adolfas Damušis.

Už knygos recenziją

Pirmoji premija — **Ritai Bureikaitei** iš Glendale, Calif., už Antano Maceinos knygos „Asmuo ir istorija" aprašymą (*Ateitis,* 1982, 8-9 nr., 285 psl.)

Už poeziją

Pirmoji premija — **Sauliui Kubiliui** iš Adelaidės, Australijoje (šiuo metu Romoje) už Australijos ateitininkų *Ateities* numeryje atspausdinamus eilėraščius. 60 dol. mecenatas dr. Jurgis Brinkis.

Antroji premija — **Gintai Remeikytei** iš Chicagos už dar neatspausdintus eilėraščius. 40 dol. mecenatas dr. Jurgis Brinkis.

Už prozą

Pirmoji premija — **Ritai Bureikaitei** iš Glendale, Calif., už rašinį „Šokoladinė tiesa" (*Ateitis,* 1983, 5 nr., 143 psl.). 50 dol. premijos mecenatai Clevelando ateitininkai, sendraugiai.

←

Dalis Ateities *jaunimo konkurso laimėtojų: R. Musonytė, S. Kubilius, S. Kučėnaitė, K. Juzaitytė, V. Dundzila, R. Bureikaitė, V. Staniškis, B. Abromaitytė, M. Palubinskaitė, A. Sodonis, R. Balčiūnas, A. Lukoševičius, R. Navickaitė.*

Antroji premija — **Gintarinei Ašarėlei** už apsakymą „Jam priminti" 25 dol. premijos mecenatai Clevelando ateitininkai sendraugiai.

Už veiklos fotografijas

Pirmoji premija — **Jonui Kupriui** iš Cicero, Ill. už kiekviename *Ateities* žurnalo kiekviename numeryje pasirodančias veiklos fotografijas. 60 dol. mecenatai Veronika ir Jurgis Škleriai iš Hot Springs Arizona.

Antroji premija — **Rūtai Musonytei** iš Oak Lawn, Ill. už 1982 m. studentų vasaros stovyklos nuotraukas. 30 dol. premijos mecenatai Ingrida ir Julius Jodeliai.

Už fotografijų montažą

Speciali premija — **Kristinai Veselkaitei** iš Detroito už Detroito ateitininkų kaukių baliaus vaizdų montažą. 40 dol. premijos mecenatai Veronika ir Jurgis Škleriai iš Hot Springs, Arizona.

Už iliustraciją

Pirmoji premija — **Kristinai Juzaitytei** iš New Yorko už įvairias apysakų iliustracijas (*Ateitis,* 1983, 4 nr., 109-111 psl.; 1983, 5 nr., 138-140 psl.). 50 dol. premijos mecenatė — dr. Albina Prunskienė.

Už grafinį darbą

Speciali premija — **Kristinai Pabedinskaitei** iš Glen Ellyn, Ill., už grafikos plakatus. 50 dol. premijos mecenatė dr. Albina Prunskienė.

Už veiklos aprašymą

Pirmoji premija — **Silvijai Kučėnaitei** iš Chicagos, už 1983 m. studentų ateitininkų suvažiavimo aprašymą (*Ateitis,* 3 nr., 83 psl.). 50 dol. premijos mecenatai Ingrida ir Julius Jodeliai.

Antroji premija — **Gintai Palubinskaitei** iš Huntington Beach, Calif., už aprašymą „Jaunimas sendraugių stovykloje Dainavoje" (*Ateitis,* 1982, 10 nr., 350 psl.). 30 dol. premijos mecenatas dr. Adolfas Damušis.

Trečioji premija — **Algirdui Lukoševičiui** iš Woodhaven, N.Y., už moksleivių stovyklos Neringoje aprašymą (*Ateitis,* 1983, 1-2 nr., 48 psl.). 20 dol. mecenatai — Ingrida ir Julius Jodeliai.

Ateities vyr. redaktoriaus Kęstučio Trimako žodis, pradedant jaunimo konkurso premijų įteikimo iškilmes.

Ateities žurnalo jaunimo kūrybos premijų įteikimas... Į šį momentą sutelkta prakaito, rašalo, nemiegotų naktų, galvos sukimo, vaizduotės miklumo, rūpesčio, pinigų ir vertinimo... Vertinimas ir piniginės aukos plaukia iš vyresniųjų. Gi prakaitas, rašalas, galvos sukimas, vaizduotės miklumas — iš jaunimo... Išsireikšti tiksliai lietuviškai tada, kai vis ant liežuvio galo pirma kabo dažnai kasdien tariama amerikietiška, angliška frazė... Fotografijoj pagauti naują, judrų jaunimo veiklos susirinkimo vaizdą, užfiksuoti gyvą savo vikrių draugų būrio vaizdą, pagauti naują, judrų jaunimo veiklos susirinkimą kuopos susirinkime įsisiūbavusį pokalbį... Vis naujai — rastu veiklos aprašyme perduoti visos stovyklos nuotaiką... Tie, kurie bent per sprindį, bent per pėdą priartėja prie idealo, vertinami, skelbiami laimėtojais, apdovanojami premijomis...

Dr. Antanas ir Kristina Juzaičiai iš Plymouth Meeting, PA, savo laiške lyg susumavo mecenatų nuotaikas: „Siunčiame auką Ateities jaunimo konkursui paremti. Džiaugiamės, kad Jums taip puikiai

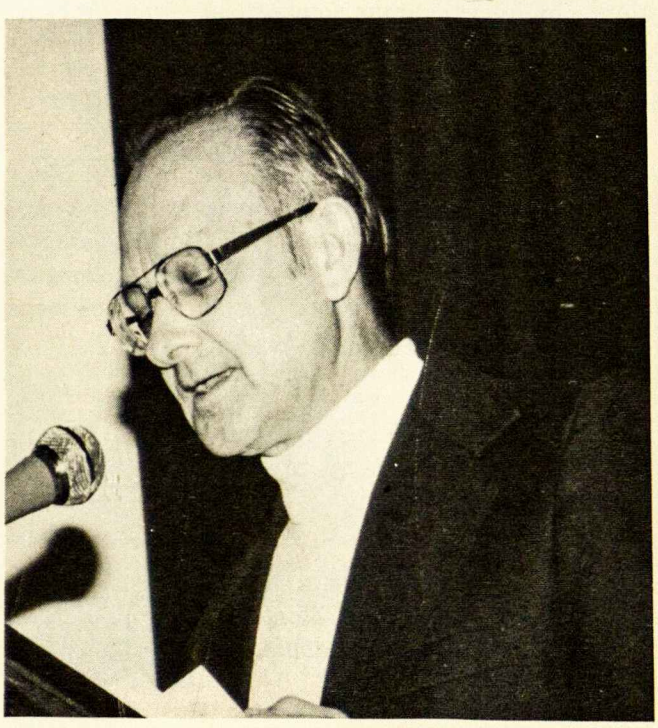

vyksta suburti jaunimo pastangas katalikiškai ir lietuviškai minčiai ugdyti".

Premijos yra paskirtos jaunuoliams ir jaunuolėms iš arti ir toli. Pirmą kartą Ateities konkursų istorijoj premija laimėjo kas nors iš Australijos. Tai Saulius Kubilius — šiuo metu Romoj. Negalėjo atvykti nei mums gerai pažįstamas čikagiškis Vilius Dundzila, kuris šiuo metu Vokietijoj. Neatvyko nei šiame konkurse stipriai pasireiškusios los angelietės. Tačiau artimas ryšys tarp jų ir mūsų šį vakarą išreiškiamas jų laiškuose. Pavyzdžiui, štai ką rašo Kristina Veselkaitė iš Ann Arbor Mich.: Nors mokyklos profesija ir kiti darbai užima daug laiko, jaučiu pareigą pasidalinti su kitais veiklos įspūdžiais, straipsniais ar nuotraukom. Per Ateities žurnalą susipažįstame su kitais iš visų kraštų ir vietovių, kurie taip pat gerbia lietuvišką, krikščionišką gyvenimą".

Ateities vakaras — tai vakaras, kuriame susitinka vyresnieji ir jaunesnieji, o mintys jungia mus ir su kitais — Ann Arbore, Clevelande, New Yorke, ir Californijoj, Vokietijoj ir net Australijoje...

Šis vakaras mus jungia, nes jungia mus Ateitis... Tuo labiau Kristus ir Lietuva...

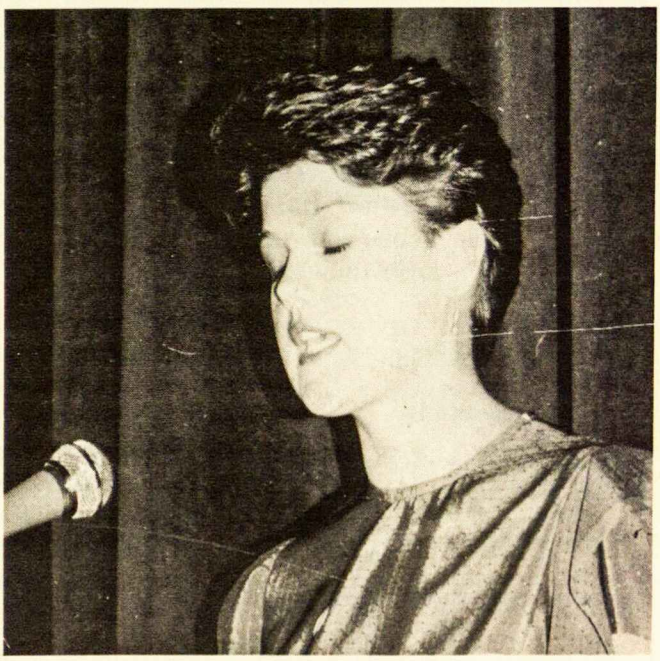

Gyčio Liulevičiaus padėkos žodis, tartas *Ateities* jaunimo konkurso premijų laimėtojų vardu

Mieli „Ateities" svečiai,

„Ateities" konkurso laimėtojų vardu norėčiau išreikšti gilią padėką — pačiam redaktoriui, ypač mecenatams, be kurių dosnumo „Ateities" konkursas jokiu būdu neįstengtų apsieiti, ir Jums — šių iškilmių liudytojams.

Prieš 100 metų Ragainėje pasirodė dr. Jono Basanavičiaus „Aušra", laikraštis, kuris prižadino užmigusią tautą. Vadinamų „aušrininkų" buvo 70 — tai buvo XIX-to amžiaus jaunimas; „Lietuvos mylėtojai", kaip antrajam numeryje leidėjai skelbėsi.

O XX-to amžiaus aušrininkai ką tik priėmė savo pastangų įvertinimus. XXI-ame amžiuje? XXII-ame? Žinoma. Aušrininkams amžinai vietos bus.

Šį vakarą sukasi pasaulis aplink mus. Tačiau ryt ryte tekanti saulė sutirpdins tą jauno žmogaus naivumą — žvilgsniai kris į rašomąjį stalą, ir aidės prof. Stasio Šalkauskio amžinieji žodžiai: „Spausdintas tautos žodis yra tautos išraiška, pagal kurią yra vertinama visa tauta". Paskui griebsimės plunksnos su viltim, kad ir ateinančiais metais susitiksime.

Garbė Kristui!

Moksleivių ateitininkų sąjungos pirmininkės Daivos Barškėtytės žodis, mecenatų vardu sveikinantis *Ateities* premijų laimėtojus.

Mūsų įkurtos premijos yra gyvas paskatinimas Jums parodyti, kad dar mokate gražiai lietuviškai išsireikšti ir rašyti. O tai pats sunkiausias lietuviškumo uždavinys.

Sveikiname Jus, kurie nepatingėjote paimti plunksnas į rankas, pripildydami savo kūrybos perlais „Ateities" puslapius.

Linkime, kad tie perlai jungtųsi į gražų nėrinį, kuriuo didžiuosimės ne tik mes, bet ir broliai-sesės Lietuvoje.

Ačiū

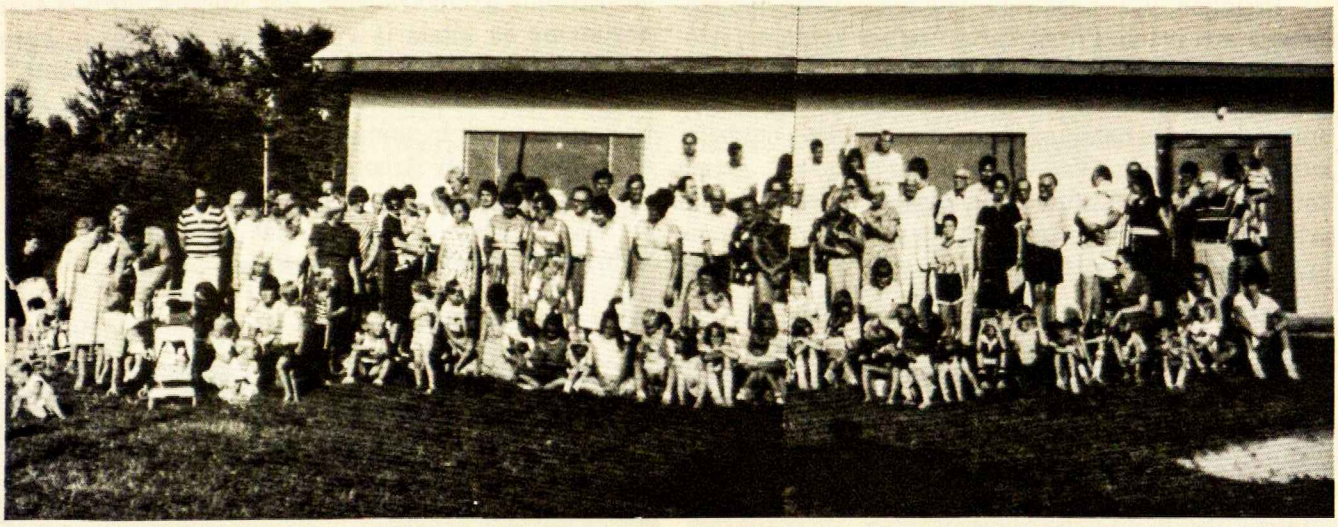

Sendraugių stovyklos dalyviai.

SENDRAUGIŲ ATEITININKŲ STOVYKLA

Įsukus į Dainavos ilgą įvažiavimą, mums tik, tik pravažiavus pro vartus, širdis pradėjo smarkiai plakti, lyg būčiau grįžus į tėvynę, į senai matytus, brangius namus. Su džiaugsmu stebėjau Dainavos žaliuojančią gamtą, godžiai akimis sugerdama seniai matytus vaizdus. Mintyse aidėjo neseniai kalbėtos kalbos su draugėmis apie tai, kad Dainava mus priglaudžia ir jungia tartum gimta žemė, nes ten kartu užaugom per stovyklas, ten užmezgėm artimiausias draugystes, ir ten grįžtam susitikti su senais draugais, bei pagyventi lietuviškoj dvasioj.

Per akimirką, visas Dainavos grožis atsiskleidė priešaky. Spyglys mirguliavo, pievos žaliavo, kryžių kalnas pasirodė kaip šventovė iš senovės, o ąžuolas, kaip pražilęs tėvas, mus pirmutinis sveikino atvykusius į sendraugių stovyklą.

Netrukus, stovykloj susirinko gražus būrys seniai besimačiusių draugų... ir mažų ir didelių. (Studentų ir moksleivių susirinko net 25 asmenys!) Dainavos lankose pasigirdo jaunų vaikų balsai, pasirodė jų tėvai, ir gražus bei garbingas būrys tėvukų.

Visiems susirinkus, pradedant nuo tos pirmos dienos iki pat tada kai išvažiavom, stovykla žymiai per greitai prabėgo. Minutės, valandos, ir dienos dingo kaip vėjo nešamos dulkės.

Kas rytą kėlėmės anksti, ir nuėjome į šv. Mišias, kurias laikė prelatas Celiešius. Po Mišių keliavome į vėliavų pakėlimą, pusryčiavom, ir nuvalę stalus ėjome į rytinius užsiėmimus. Vaikai bėgo į darželį, kurį pravedė Rasa Šoliūnaitė ir jos pagalbininkai Dutis Vençlovas, Viktutė Venclovaitė, Edis Šulaitis, Siga Bankaitytė ir Rita Ostrauskaitė, o vyresnieji ėjo į paskaitas. Paskaitų temos buvo įvairios: „Dvikalbiškumas" — dr. Algis Norvilas, „Quo vadis ateitininkija" — inž. Pabedinskas, „Kur Stasys Yla" — dr. Kisielius, „Jaunimo atsakymai iš anketos apie lietuviškumą ir jaunimo-tėvų santykius" — kun. Trimakas, „V-tas PLJK" — Birutė Bublienė, Ginta Palubinskaitė, „Lietuvos pogrindis" — Darius Čuplinskas. Po kiekvienos paskaitos sekdavo klausimų valandėlė, kuri būdavo labai įdomi, nes visi klausytojai turėjo progą paklausti klausimą arba pareikšti nuomonę.

Dienos paskaitai pasibaigus, pietavome, ir baigę tai daryti, skubėdavom į kitą pusę ežero maudytis. Maudymas buvo vienas iš smagiausių dienos laikotarpių! Nuo pat pirmos dienos „maudymasis" užėmė visai naują reikšmę.

Nudundėja prie pliažo, greitai pripūsdavom plastikinius kariuomenės matracus, ir įbridę į vandenį pradėjom „gaudyti bangas". Nors Spyglio ežeras neturi bangų, mes kaip pasišventę kasdiena ėjome „surfing" su savo pripūstais matracais. Kartais ramiai plūduriavom šaltam, gaivinančiam vandeny, bet dažniausiai stengdavomės nors sekundei atsistoti ant savo nepatvarių, oro pripūstų „lentų" ir taip vaizdavom, kad gaudėme bangas. Po kiek laiko, pradėjom išgalvoti visokiausius gimnastinius triukus, ne vienas iš kurių mus netikėtu momentu supažindino su šaltu vandeniu ir įrodė, kad žmogaus kūnas yra žymiai lankstesnis negu jis atrodo.

Išvarginti „tangų" sugrįždavom į krantą pasiilsėti, pasikalbėti su mūsų vandens sargu Vidu Žlioba, pagulėti saulėj, pasidėti prie nardančių jaunučių, arba pasigardžiuoti pavakariais, kuriuos mūsų ūkvedys, Kovas Palubinskas, buvo parvežęs tai dienai.

Stovyklos metu, teko kelis kartus palošti tinklinį karštoj sporto aikštėj. Žaidimai buvo atviri visiems, draugiški, ir buvo malonu žaisti, nes visų nuotaika buvo labai gera. Sporto aikštė aidėjo juokais ir maloniais pasiaiškinimais, bei

pasiteisinimais dėl prastų taikinių. Sužinojome, kad kai kurie prasti taikiniai nebuvo netyčia padaryti, nes kaltas žaidėjas buvo „papirktas“ priešingos komandos, o kartais žaidėjas buvo „nekaltas“, nes „vėjas papūtė“ (nors medžių lapai net nepajudėjo), „tinklas pajudėjo“, arba „pusryčiams buvo suvalgyta du gabalėliai lietuviškos duonos vietoj vieno, ir tai davė žmogui pasiutiškai daug jėgos ir absoliučiai jokios kontrolės kaip toli, ar kur, jis sviedinį numuš“.

Baigę sportuoti, susirinkdavom vėliavų aikštėj kur mūsų komendanto, Vytauto Šoliūno, vedami sugiedodavom himną ir nuleisdavom vėliavas. Tada, bėgdavom valgyklon pasigardžiuoti mūsų šeimininkių p. Norvilienės ir p. Utarienės bei jų padėjėjų Dalytės Trotmanaitės, Natos Zarankaitės, Vilijos Smalinskaitės, ir Lanos Vyšnionytės skaniai pagaminta vakariene.

Vakarienę pabaigę, apleisdavom valgyklą, kurią sutvarkydavo Danius Barzdukas ir Vincas Staniškis, ir džiaugėmės vakarinėmis programomis.

Pirmutinį vakarą susipažinome žaisdami Daivos DesePereira pravestus žaidimus ir dainuodami. Susiskirstėme į kelis būrelius ir stengėmės įrodyti vienas kitam, kad mokėjome daugiausia dainų. Turiu paminėti, kad „Katės“ buvo puikiausias būrelis, nors ir nelaimėjo dainų konkurso. Matote, „karvės“ mūsų neužstojo kai „kiaulės“ ir „gaidžiai“ mus pašalino iš žaidimo, sakydami, kad neužtenkamai garsiai dainavome. — Tikri gyvuliai!

Antrą vakarą praleidome prie laužo. Dainavom, darėm šūkius, stebėjom vaidinimus, ir kovojom prieš puolančias gaujas uodų.

Trečią vakarą įvyko kaukių balius, kuris buvo tikrai nuostabus! Kaukės buvo nepaprastai kūrybingos, nors buvo sukurtos iš labai paprastų dalykų. Atvyko liūtai, arabai, žmonės iš erdvių, piratai, ūkininkai, žuvis, žvejai, atomas ir t.t. Sidrių šeima buvo ypatingai gražiai ir originaliai apsirengus... ji atvyko į balių apsirengus kaip farijono šeima.

Susikaupimo vakarui ruošėmės visą dieną. Per pusryčius, Saulė Palubinskienė, stovyklos ruošėja, paprašė, kad kiekviena šeima sukurtų kryžių, kurį galėtų atsinešt į vakaro Mišias, ir per ištisą dieną buvo matyt kaip šeimos dirbo bestatant savo kryžius.

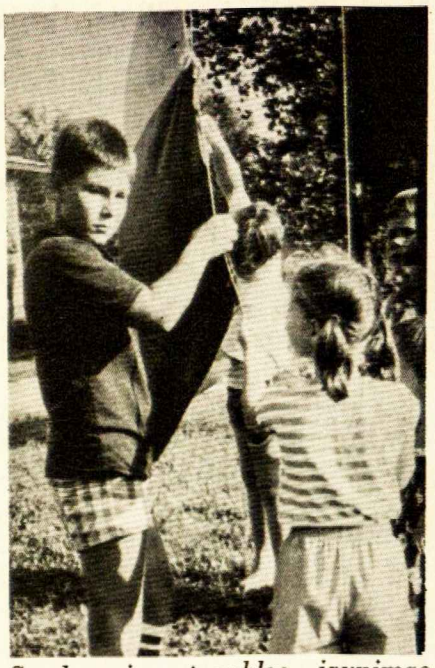

Sendraugių stovyklos jaunimas, vėliavų pakėlimo metu.

Vakarui atėjus, lietus grėsė, bet nutarėm ruošti vakarą nors dalinai lauke vistiek — vakarą suorganizavo Milda Palubinskaitė, ir tai buvo vakaras kuris buvo tikrai ypatingas. Jo tikslas buvo dvigubas — susikaupti, ir prisiminti bei pagerbti kun. Stasį Ylą.

Stotis lankėme lauke, pradėdami su kun. Ylos malda, „Išmokyk mane melstis“. Tada, keliavome pas Liną Palubinską, kurio stotis mus priartino prie Lietuvos pogrindinės spaudos. Paskui, nuėjome pas Mildą ir išgirdome kitą kun. Ylos maldą. Paskutinėje stoty atradome Darių Čuplinską plaukiančiam laively, ir ten išgirdome kun. Stasio Ylos „Petro laivas plaukia“.

Pagaliau, nešdami kryžius, nuėjome į žvakių apšviestą salę, kur baigėme vakarą šv. Mišiomis. Tik įėjus į salę, kiekviena šeima simboliškai paaukojo savo kryžių padėdama jį šalia altoriaus. Salė buvo pilna. Prie altoriaus atsirado daug kryžių ir kryželių, Mišios prasidėjo ir mes visi atsistojom, vieningai, kaip viena šeima prieky Dievo, ir staiga kun. Yla nebuvo

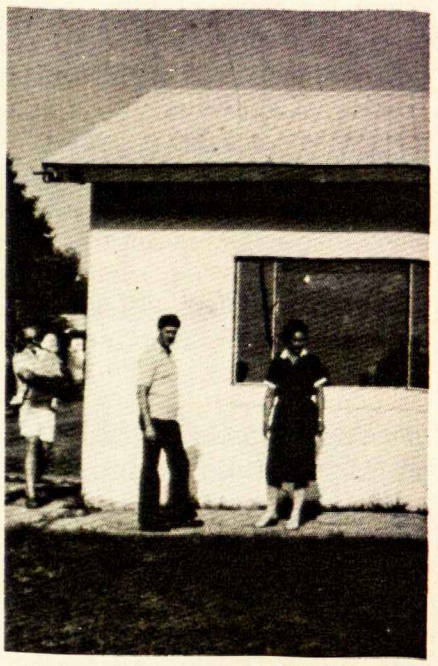

Stovyklos vadovybė: V. Šoliūnas ir S. Palubinskienė.

D. Kuolienė su vaikučiais

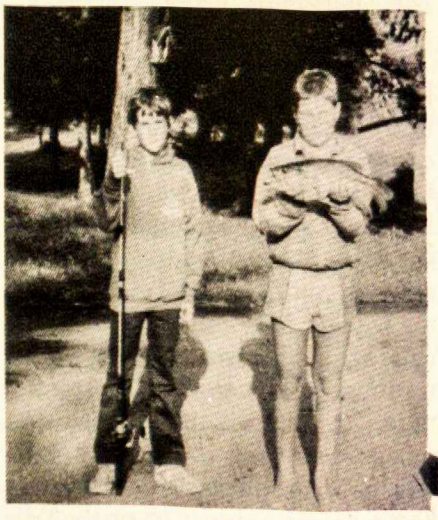

A. Norvila ir A. Palubinskas su pagauta žuvim.

taip toli... Vakaras buvo ramus, vėsus ir sėkmingas.

Ketvirtadienio vakarą atšventėm prelato Celiešiaus 50 metų kunigystės sukaktį. „Dainavos aidai" — Darius, Baltija ir Almis Udriai su nepaprastu talentu ir jaunu, lietuvišku entuziazmu įvykdė labai gražią ir skambančią vakarinę programą. Paskui visi džiaugėmės vaišėmis. Šiai ypatingai progai, p. Norvilienė iškepė labai gardų pyragą, kurį p. Stončienė žavingai išpuošė, o mes labai patenkinti suvalgėm! Dar norėčiau paminėti, kad šio vakaro bendram pasisekimui labai daug pastangų ir darbo įdėjo Danguolė Stončiūtė-Kuolienė, o Vita Žukauskaitė paleido didelę dalį savo dienos kuriant sveikinimą, kuris buvo įteiktas kun. Celiešiui.

Stovykla nebūtų stovykla be dainų, laužo, tai penktadienio vakarą praleidom bedainuojant prie gražaus, šilto laužo. Kas tik galėjo, tas ir atėjo! Net mūsų darbštūs darbininkai Aras ir Aidas Kriaučiūnai, Tauras Bublys ir Andrius Gražulis pasinaudojo proga atsikvėpti nuo darbo. Dainavom liaudies dainas ir dainavom naujesnes dainas ir buvo smagu praleisti vakarą kartu!

Išsidainavę, išsisklaidėm. Kai kurie liko prie laužo, o kiti ištirpo nakties tamsumoj. Jaunimas susibūrė ir užsinorėjo „pizza", tai mes greitai sušokom į automobilį ir Audra „zuikis" Venclovaitė mus visus nuvežė į netolimą Manchester miestelį. Linksmai suvalgėm p. Saulės užfundytą „pizza".

Paskutinis vakaras yra vakaras, kurį visi turėtų prisiminti amžinai! Muzikas Manigirdas mums pakoncertavo. Saulė leidosi, raudona kaip ugnies kamuolys, ir per visą Dainavą pasklido muziko Manigirdo Motekaičio tobulai skambinama muzika. Vienu tarpu, man teko būti lauke, ir apsidairius, atrodė lyg visa Dainava buvo nurimus ir klausėsi tikro profesionalo. Ta muzika, tas nepaprastas grožis, tas visas tobulumas man liks mintyse amžinai, o kiekvieną kartą kai pamatysiu tą mielą Dainavos seną pianiną aš prisiminsiu muziką Manigirdą Motekaitį ir jo talentą, kuris paglostė tą seną instrumentą ir kaip jis stebuklingai paskambino muziką, taip kaip niekas anksčiau nėra tuo pianinu paskambinęs.

Po puikaus koncerto, mes atšventėm paskutinį vakarą su Daivos DesePereiros ir Dalios Čeriauskienės suorganizuotu komendanto balium, šokiais ir dainom. Vaišės buvo nepaprastos! Džiaugėsi maži ir dideli!

Pasivaišinę, dainavome, paskui šokome, o išsišokę stebėjome žvaigždes, ir vienas po kito nuėjome gulti.

Kitą rytą tik atsikėlus, žinojau, kad stovykla buvo pasibaigus. Kaip visada, ji per greitai prabėgo! Nors gailestis palietė širdį, išvažiavau su jaukiu jausmu, žinodama, kad visi planuoja grįžti į ateinančią sendraugių stovyklą. Buvau patenkinta, kad p. Saulei ir p. Šoliūnui pavyko gražiai pravesti stovyklą, ir, kad mums kitiems pavyko gerai atlikti darbus ir smagiai pastovyklauti. Nusijuokiau pamačius Aido, mano jauniausio brolio, žvejojimo dalykus, nes negalėjau tikėt kokio dydžio žuvį jis pagavo Spygly. Dainava yra nuostabi vieta, aš pagalvojau, ir žinojau, kad visi pasimatysim už metų.

Iš tikrųjų, grįšime ne tik kitą vasarą, grįšime į kiekvieną sendraugių stovyklą, nes mes grįšime ir sukurti naujas draugystes... mes grįšime ir grįšime, nes mus vis kvies ir kvies mūs Dainava!

Ginta Palubinskaitė

Vasario 16 gimnazijos ateitininkai, plaukia laivų iškylos metu.

ATEITININKŲ IŠKYLA
Vasario 16 Gimnazijos

Pagaliau taip visų lauktas sekmadienio rytas išaušo. Po pusryčių ateitininkų grupė išvažiavo į Ruedesheimą, kur jie turėjo išplaukti laivu. Ateitininkų grupė nedidelė, bet ir nemaža. Su ateitininkais kartu važiavo ir dar keli mokiniai. Juos lydėjo ateitininkų globėja M. Šmitienė ir ponas Šmitas, mūsų gimnazijos direktorius, o taip pat ir gimnazijos sekretorė O. Šiugždinienė su vyru Antanu.

Atvažiavę į Ruedesheimą ateitininkai paliko autobusiuką ir mašiną vienoje aikštelėje ir patraukė link Reino upės. Atėję uostan jie nusipirko bilietus. Atplaukus laivui, visi pasirinko

vietas ant denio, kur maloniai švietė saulė. Kelionė laivu užtruko keturias valandas. Per tą laiką vieni kalbėjosi, kiti darė nuotraukas, treti užkandžiavo, o dar kiti džiaugėsi saulės šiluma. Laivas praplaukė pro pilis, apie kurias pranešinėjo vokiškai, angliškai ir prancūziškai. Plaukėme iki garsiojo Lorelei kalno. Grįžtant pradėjo pūsti nepalankus vėjas ir dideli lietaus lašai pasipylė ant denio. Bet po penkiolikos minučių saulė vėl išlindo iš debesų. Plaukiant atgal laivas praplaukė pro uostą, kuriame vanduo buvo labai patvinęs. Žmonės, kurie norėjo ten išlipti, turėjo eiti liepteliu, nes ir gatvės buvo apsemtos.

Po kelionės visi nuėjo į vieną labai garsią Ruedesheimo gatvę. Joje buvo turgus. Po turgaus gatvę sklido viliojantis keptų dešrelių kvapas. Pasistiprinę dešrelėmis ir sumuštiniais nuėjome pasižvalgyti po krautuves ir kavines. Kavinėse skambėjo orkestro muzika ir dainos. Krautuvės buvo pilnos įvairiausių suvenyrų. Kiekvienas nusipirko nors ir mažiausią suvenyrą parsivežti į namus prisiminimui.

Kai kurie dar norėjo lipti į kalną pamatyti didelį paminklą, bet daugelis atsisakė. Tuomet visi pavargę sulipo į mašinas, kurios pasuko gimnazijos link. Namo grįžo visi išvargę, vos laikydamiesi ant kojų ir džiaugdamiesi galėdami nukristi į savo lovą.

Gabija Diavaraitė
12-kos metų

Vasario 16 gimnazijos ateitininkai su paskaitininku V. Natkevičium.

ATEITININKAI Sao Paulo, Brazilija

Stovykla

Pasinaudodami žiemos atostogoms, liepos 15-17, nuvykome į Lituaniką savaitgalio stovyklai. Sutvarkėm ,,Ateitininkų Paunksnę". Kai prisidedam savo rankų darbu, kai išliejam lašą prakaito, tai tas akmenų ir medžių apsuptas kampelis darosi vis labiau savas. Visi sutinka, kad tai yra pati gražiausia vieta Lituanikos sodyboje. Rinkom malkas. Deginom laužą. Turėjom du pašnekesius: vieną apie šv. Kazimiero Jubiliejų ir apie šventąjį bendrai, kitą apie „Ateitininkų Žodį" „Mūsų Lietuvoje".

Priminėme kun. Stasį Ylą

Šeštadienio vakare, jau beveik naktį, susirinkome į sodybos koplyčią melstis už neseniai mirusį Ateitininkų Federacijos Dvasios Vadą kun. St. Ylą. Kunigas Šeškevičius priminė, kai kuriuos įvykius iš Velionies gyvenimo ir jo ryšį su jaunimu, bei visuomet jauną jo dvasią. Nakties tylumoje iškląusėm šventas Mišias ir giedojom jo parašytas giesmes. Jautėme gyvą ryšį su šiuo nenuilstančiu jaunimo vadu, kurį Viešpats pašaukė amžinybėn.

Sekmadienį šventėm trisdešimtąsias Dėdės Juozo (k. J. Šeškevičiaus) kunigiško darbo metines. Sukaktis buvo atžymėta Mišiomis, sveikinimais ir pietumis.

Po pietų rašėme straipsnius „Ateitininkų Žodžiui".

Stovykla buvo negausi, bet nuotaikinga. Kaip vienas dalyvis išsireiškė, nuotaika buvo atvirkščiai proporcinga dalyvių skaičiui.

Ateitininkų stovykloje šeimininkavo — ponios Angelika Trūbienė ir Teklė Kizeliauskienė. Ateitininkai nuoširdžios padėkos ženklan stovyklai baigiantis įteikė gėlių ir sugiedojo Ilgiausių Metų.

Pasiaukojantis šeimininkių darbas

Kiekvieną kartą stovykloje mes turime šeimininkes. Jos nežiūrėdamos savęs su dideliu pasiaukojimu dirba mums — jaunimui. Važiuodamos jos žino, kad važiuoja ne pailsėti, o dirbti ir vis tiek važiuoja.

Mes sportuojam, žaidžiam, klausomės muzikos, dainuojam, meldžiamės, dalyvaujam pasikalbėjimuose, o šeimininkės visą dieną praleidžia virtuvėje. Jų dėka mes turim maistą, keturis kartus per dieną, dienotvarkėje numatytą valandą. Valgome ne bet kokį maistą, bet labai skaniai pagamintą maistą. Kas būtų, jei šeimininkių nebūtų! Patiems pasigaminti būtų sunku ir tikra, kad

maistas nebūtų toks skanus.

Ir mes sekdami šeimininkių pavyzdžiu, turėtume daugiau rūpintis kitais ir mažiau savimi. Ir mes turėtume išmokti kitiems padėti.

Kur mes bebūsim, mes negalim užmiršti šeimininkių ir jų pasiaukojančio darbo. O dabar šeimininkėms didelis ir nuoširdus AČIŪ, ir Ilgiausių Metų (labai garsiai, taip, kaip stovykloje).

Ona Paulė Tatarūnaitė

Džiaugiuosi vėl sugrįžęs į Lituaniką

Esu dėkingas už progą, kad galėjau sugrįžti į Lituaniką, susitikti su ateitininkais ir kartu praleisti pora dienų.

Kai persikėliau gyventi į Rio de Janeiro miestą, pasigedau tų susitikimų mėnesiniuose ateitininkų susirinkimuose. Tik prieš keturias dienas atvykau į Sao Paulį ir labai apsidžiaugiau sužinojęs apie stovyklą. Tai buvo geriausios atostogų dienos čia S. Paulyje. Kiekviena stovykla mus praturtina lietuviškumu. Mes pasitobuliname lietuvių kalboje, įgyjam katalikiškų žinių ir atsigaunam lietuviška dvasia.

Mes laivyne dažnai vartojam vieną posakį — „Visuomet bus kas daryti", jeigu teisingai išverščiau. Visuomet mes galime daryti pažangą lietuvių kalboje, tradicijų pažinime ir šeimyniškumo dvasioje. Gera, kad bent kelias dienas, lietuviškas jaunimas galime pabūti kartu.

Šiandien paskutinę stovyklos dieną, jaučiu, kad pasidariau geresnis ateitininkas. Buvo ne tik malonu, bet ir naudinga. Dėl mūsų veiklos ateityje neužmirškime, kad visuomet bus kas daryti.

Noriu padėkoti Dėdei Juozui ir šeimininkėms už stovyklą.

Stovyklos nuotaika buvo atvirkščiai proporcinga dalyvių skaičiui. (Dalyvių nedaug, nuotaika labai gera.)

Andrius Valavičius

Ką aš norėčiau rasti „Ateitininkų žodyje"

Iš tikrųjų esu patenkintas pradžia. Patenkintas, kad jaunimas rašo ir rašo lietuviškai. Bet norėčiau, kad jaunimas daugiau reikštų mintis. Žinome, kad jaunimas yra stipri jėga, bet taip pat žinome, kad jaunimas yra tikra tinginių mokykla.

Jeigu visi pradėtų savo mintis pasakyti. Jei skaitytų kitų parašytas mintis, jei vienas kitą skatintų rašyti, tada jaunimas galėtų didžiuotis, kad jis tikrai jaunimas.

Skaitydami vienas kito mintis geriau vienas kitą pažinsime ir tas mus jungs. Gal kils naujų idėjų, kurios atrodys priimtinos kitiems. Gal mes atrasim mūsų kelią, kurio, ne vienas ieško. Gal surasime talentus, kurie sugebės tam darbui vadovauti.

„Ateitininkų žodyje" norėčiau ir rašančiųjų ir skaitančiųjų mintis. Juk nebūtų rašančiųjų, jeigu nebūtų skaitančiųjų. Abeji laikraščiai būtinai reikalingi.

Labai norėčiau, kad mūsų skaitytojai skaitytų, ne svetimomis akimis kas ten parašyta. Man atrodo, kad jaunimas nenori pakeisti pasaulį, nė jo sistemą, bet jaunimas su daug kuo nesutinka.

Atsiprašau, tuos, kurie su mano mintimis nesutinka. Kurie mano, kad rašyti yra kažkieno privilegija. Aišku, kad jaunimas neturi daug patyrimo — praktikos rašyme. Rašydami mokomės. Jei rašysime, išmoksime ir nebus taip sunku.

Douglas Saldys

Sėdėkime ir kovokime dėl Lietuvos

Per paskutinį ateitininkų išvažiavimą (liepos 15-17) išėjo toks „šposas". Vienas stovyklautojas vietoj sakęs, kaip giedame ateitininkų himne — „Dirbkim ir kovokim dėl Lietuvos", pasakė: „Sėdėkim ir kovokim dėl Lietuvos".

Tačiau atidžiau galvodami ir žiūrėdami pastebėsime, kad taip ir atsitinka mūsų kolonijoje. Lengva yra kritikuoti. Nesunku surasti negeroves ir numatyti kaip galėtų būti geriau. Nes iš tikrųjų daug ką galima pagerinti lietuviškoje veikloje.

Bet žmonės užmiršta, kad jie taip pat lietuviai. Kritikuoti lietuvių kolonijos veiklą, reiškia pirmoj vietoj kritikuoti save. Toks yra faktas. Juk visi gali dalyvauti lietuviškoje veikloje ir savo pastangomis sustiprinti, padauginti lietuvišką veiklą, padaryti tai, ką dirbantieji nepadarė ar negalėjo padaryti.

Labai gaila, bet ir jaunimas daugiau mėgsta kritikuoti, negu dirbti, daugiau laukti, kad kiti padarytų, negu patys kurti.

Kad būtų aiškiau ką noriu šiuo straipsniu pasakyti — skirstau lietuvišką jaunimą į tris grupes: Pirmoji grupė tie jaunuoliai, kurie nė nepasirodo mūsų kolonijoje. Antroji, kurie ateina; Trečioji, kurie aktyviai veikia. Pirmoji grupė (manau pati gausiausia) — Jaunimas, kuris nesidomi lietuviškais reikalais, ir tie, kurie sakosi, laukią progos pradėti dalyvauti, ir tie, kurie jau dalyvavo, bet dėl ko nors užsigavę pasitraukė, ir sako, kad dalyvautų, jei veikla būtų kitokia.

Antrajai grupei priklauso tie, kurie ateina, arba dalyvauja, bet nesutinka prisiimti jokių organizacinių įsipareigojimų, tuo labiau vadovaujančių pareigų. Nors patys bijo įsijungti į rimtesnį darbą, bet mielai kritikuoja vadovus, organizacijas ir niekuomet nėra patenkinti.

O jaunimas yra mūsų viltis — kad mūsų veikla tęsis ir stiprės. O jei pats jaunimas tuo nesirūpina, kam rūpės?

Jaunimas turėtų įsisąmoninti, kad jis yra ne tik mūsų kolonijos ateitis, bet ir dabartis. Nėra ateities, be dabarties.

Trečioji grupė — Veikėjai. Jie stengiasi organizuoti, pravesti, susirinkimus, stovyklas ir t.t. Tačiau ši grupė negausi. Atsitinka, kad tie patys jaunuoliai turi vadovauti dviem ar net trim grupėm. Jie būna perkrauti darbu ir kritika, dėl to pavargsta ir sustoja. Ir nesunku suprasti, kad taip atsitinka.

Jeigu atkreipsite dėmesį į šį straipsnį ir jį skaitysite, pagalvokite, ar kartais ir Jūs negyvenate pagal šūkį — „Sėdėkim ir kovokim dėl Lietuvos".

Robertas Jonas Saldys

Nida Gedgaudaitė, Andrytė Giedraitytė, Undinė Mulokaitė, Gailė Radvenytė, Dalytė ir Rima Navickaitės

PIRMAS SUSIRINKIMAS Los Angeles

Buvo graži saulėta rugsėjo diena Los Angeles mieste. Kun. Stasio Ylos kuopos nariai susirinko pirmą kartą šiais mokslo metais pas Dalytę ir Rimą Navickaites.

Rima Navickaitė pravedė maldą.

Po to, mūsų globėja, Marytė Sandanavičiūtė-Newsom, pravedė pratimus visuomeniškumo tema. Milda Palubinskaitė, susirinkimų pirmininkė, davė metinį pranešimą. Taip pat, nubalsavome pakeisti kuopos vardą į Los Angeles Kun. Stasio Ylos Moksleivių ateitininkų kuopą.

Po pranešimų, ėjome į Navickų rūsį pamatyti Mildos išrinktą filmą. Milda paaiškino, kad pirma žiūrėsime filmą be garso. Visiems atrodė, kad filmas bandė parodyti kokio tai krašto grožį. Manėme, kad tai turistinis filmas, kuris rodė tą kraštą kaip puikią vasarvietę. Antrą kartą žiūrėjome tą filmą su garsu. Paaiškėjo, kad tai sovietinis propagandinis filmas, kuris rodė imperialistišką Ameriką, kurioje tik turtingi gali išsilaikyti. Po filmo ilgai diskutavome ir baigėme susirinkimą, kaip ir pradėjome, su malda.

Baigę susirinkimą, bandėme fotografuotis, ir keletą nuotraukų, mūsų laimei, gan gerai išėjo.

Garbė Kristui!

Dalytė Trotmanaitė

Kun. Stasio Ylos kuopa siunčia visom kitom kuopom linkėjimus.

L. A. Stasio Ylos kuopos 1983-1984 m. valdyba: M. Palubinskaitė (pirm.), G. Radvenytė (vicepirm.), R. Navickaitė (ižd.), T. Radvenis (narys), V. Kontrimaitė (sekr.), D. Trotmanaitė (koresp.)

TRUMPAI

Korp! Gajos suvažiavimas įvyko rugsėjo 4 d. Westin viešbutyje Chicagos miesto centre. Suvažiavimo metu korporacijos spalvos buvo suteiktos 15-kai kandidatų.

Toronto ateitininkų koordinacinio komiteto posėdis įvyko rugsėjo 29 d. Buvo aptarta veiklos metų pradžia ir apsvarstyti įvairūs veiklos klausimai.

Toronto ateitininkai naujus veiklos metus pradėjo spalio 2 d. pamaldomis Prisikėlimo šventovėje. Organizuotai dalyvavo visi vienetai. Po pamaldų įvyko agapė Lietuvių vaikų namuose.

Ateities žurnalo premijų vakaras įvyko spalio 15 d. Jaunimo centre Chicagoje. Buvo įteiktos 26 premijos konkurso laimėtojams.

Los Angeles ateitininkai spalio 23 d. suruošė kun. Stasio Ylos mirties minėjimą šv. Kazimiero bažnyčioje. Po pamaldų rašytoja Alė Rūta Arbienė kalbėjo apie velionį ir jo kūrybą. Po to įvyko meninė dalis.

Toronto ateitininkų koordinacinio komiteto posėdis įvyko lapkričio 16 d. Prisikėlimo posėdžių kambaryje. Buvo aptarta Kūčių programa ir kiti projektai.

Brazilijos ateitininkai suruošė stovyklą Lituanikos stovyklavietėje.

Ateities žurnalo redakcija skelbia konkursą jaunimui apie šv. Kazimierą. Konkurso iniciatorius — šv. Kazimiero 500 metų mirties minėjimo komitetas. Konkurso mecenatas — kun. dr. Juozas Prunskis. Premijų laimėtojai bus paskelbti Lietuvių Katalikų kongrese 1984 m. rugsėjo 1-2 d. Toronte.

JAUNUČIAI-JAUNIAI

Chicagos Pr. Dielininkaičio kuopos narių susirinkimas įvyko spalio 1 d. Jaunimo centre. Susirinkimo metu buvo rodomos praėjusios stovyklos skaidrės.

Chicagos priemiesčių part. Daumanto kuopos susirinkimas-gegužinė įvyko spalio 2 d. Ateitininkų namų kieme. Kuopos globėjos yra Vida Damušienė ir Laima Šalčiuvienė, o vadovai — Lilija Balčiauskaitė, Lora Blažytė, Lora Vasiliauskaitė, Andrius Kurkulis, Linas Bildušas ir Tomas Paulius.

Toronto jaunučių susirinkimas įvyko spalio 22 d. Lietuvių vaikų namuose. Jaunučiams vadovauja Giedrė Čepaitytė ir Natalija Slivinskaitė.

Chicagos Pr. Dielininkaičio kuopos nariai lapkričio 5 d. aplankė savo artimųjų kapus šv. Kazimiero lietuvių kapinėse. Kuopos globėjos yra Gaja ir Nida Pemkutės.

Toronto jaunučių kuopos susirinkimas įvyko lapkričio 5 d.

Toronto jaunių kuopos susirinkimas įvyko lapkričio 12 d. Lietuvių vaikų namuose. Jaunučių globėja yra Ramona Valadkienė.

Toronto jaunučių kuopos susirinkimas įvyko lapkričio 19 d. Buvo ruošiamas vaidinimas Kūčioms.

Chicagos Pr. Dielininkaičio kuopos lietuviškų knygų skaitymo konkursą laimėjo: Jaunučiai Venta Norvilaitė (I vieta) ir Vilija Gražulytė (II vieta); Jauniai Elena Tuskenytė (I vieta), Marius Polikaitis (II vieta), Aras Norvilas III vieta) ir Vida Gaižutytė (IV vieta).

Jaunųjų ateitininkų sąjungos centro valdybą sudaro šie asmenys: Ramunė Račkauskienė, pirm. (10425 S. Kenton, Oak Lawn, IL 60453); Marytė Gaižutienė, vicepirm.; Laima Šalčiuvienė, sekr.; ir kun. Antanas Saulaitis, SJ, dvasios vadas.

MOKSLEIVIAI

Chicagos kun. A. Lipniūno kuopos nariai rugsėjo 11 d. dalyvavo Šiluvos šventės procesijoje Chicagoje.

Chicagos kun. A. Lipniūno kuopos susirinkimas įvyko rugsėjo 16 d. Jūros Liutkutės namuose. Susirinkimo pobūdis. — „BBq."

Cicero vysk. M. Valančiaus kuopos nariai rugsėjo 17 d. atliko programą „Sodybos" senelių prieglaudos pažmonyje. Kuopai vadovauja Ona Šulaitienė.

Los Angeles kun. Stasio Ylos kuopos susirinkimas įvyko rugsėjo 18 d. Rimos ir Dalytės Navickaičių namuose. Globėja Marytė Sandanavičiūtė-Newsom pravedė pratimus visuomeniškumo principo tema.

Chicagos priemiesčių prez. A. Stulginskio kuopos susirinkimas įvyko rugsėjo 23 d. Liudo ir Andros Venclovų namuose.

Toronto St. Šalkauskio kuopos narių susirinkimas įvyko spalio 1 d. Buvo aptarta metų veiklos planas.

Chicagos kun. A. Lipniūno kuopos narių susirinkimas įvyko spalio 7 d. Aušros Jasaitytės namuose. Kuopos narys Algis Sodonis pasakojo apie jo įspūdžius Vasario 16-toje gimnazijoje ir Lietuvoje. Kuopos globėja yra dr. Dalia Katiliūtė-Boydstun, o pirm. Audrius Polikaitis.

Moksleivių ateitininkų „Kolumkursai" įvyko spalio 7-10 d. Putname, Conn. Programos dėmesys buvo nukreiptas į rytinio Amerikos pakraščio lietuvių padėtį. Paskaitininkai buvo dr. Kęstutis Skrupskelis, ses. Ignė, Lilė Kulbienė, Edis Šulaitis ir Linas Palubinskas.

Moksleivių studijų dienos buvo suruoštos spalio 22-23 d. Clevelande. Adv. Paulius Alšėnas kalbėjo apie kaip galima efektingiau veikti savo kuopoje, o dr. Vytautas Vygantas kalbėjo apie šių laikų moksleivį išeivijoje.

Chicagos priemiesčių prez. A. Stulginskio kuopos susirinkimas įvyko spalio 28 d. Šoliūnų namuose. Liudas Venclovas padarė pranešimą apie praėjusias studijų dienas Clevelande. Po to sekė prof. Mečio Mackevičiaus paskaitą apie jo pergyvenimus nacių koncentracijos stovykloje.

Toronto St. Šalkauskio kuopos susirinkimas įvyko spalio 29 d.

p.p. Čuplinskų namuose. Buvo rodoma dokumentinis filmas „If you love this planet“ apie branduolinę jėgą, ginklus ir esamąjį pasaulio ekologinį stovį. Sekė gyvos diskusijos.

Chicagos priemiesčių prez. A. Stulginskio kuopos susirinkimas įvyko lapkričio 11 d. Joyce Vaikutytės namuose.

Toronto St. Šalkauskio kuopos valdybos posėdis įvyko lapkričio 13 d. Buvo aptarta rengimas Kūčioms.

Chicagos kun. A. Lipniūno ir Chicagos priemiesčių prez. A. Stulginskio kuopos lapkričio 18 d. suruošė šokius gimnazistams Ateitininkų namuose.

Chicagos priemiesčių prez. A. Stulginskio kuopos valdybą sudaro šie asmenys: Liudas Venclovas ir Andrius Kurkulis (kopirm.), Audra Venclovaitė (sekr), Vytas Saulis (ižd.), Tomas Paulius (narys) ir Aras Tijūnėlis (koresp.).

Toronto St. Šalkauskio kuopos valdybą sudaro šie asmenys: Ž. Vaičiūnienė (globėja), D. Čuplinskas (pirm.), D. Dirmantaitė (vicepirm), T. Slivinskas (koresp.), I. Čuplinskaitė (sekr.), V. Čuplinskas (laikraštėlio red.), R. Marcinkevičius ir R. Prakapas (ižd.) ir L. Daukša (fotografas).

Toronto St. Šalkauskio kuopos nariai Prisikėlimo parapijos patalpose rinko parašus protestui prieš kun. S. Tamkevičiaus suėmimą Vilniuje kun. A. Svarinsko teismo metu.

STUDENTAI

Toronto studentų draugovės narių susirinkimas įvyko spalio 2 d. Nariai Rita Rudaitytė, Natalija Slivinskaitė ir Morkus Sungaila sutiko koordinuoti veiklą.

Studentų ateitininkų sąjungos centro valdybos metinis suvažiavimas įvyko spalio 21-23 d. Dainavoje. Programoje buvo simpoziumas „Ar Sovietų Sąjunga išsilaikys?“, kuriame dalyvavo doktorantas A. Tamošiūnas, dr. A. Idzelis ir A. Marchertas. New Yorko-Washingtono studentai pranešė, kad jie oficialiai perima SAS CV pareigas 1984 m. sausio mėn.

Toronto studentų draugovės narių susirinkimas įvyko lapkričio 5 d. Morko Sungailos namuose.

Chicagos studentų draugovės nariai lapkričio 20 d. organizuotai dalyvavo šv. Mišiose Šv. Jurgio bažnyčioje Chicagoje. Nariai organizuotai dalyvavo Parapijų Metų proga. Po pamaldų visi dalyviai pavalgė pusryčius restorane.

SENDRAUGIAI

Clevelando sendraugių iškyla įvyko rugsėjo 25 d. Chapin Forest Metropolitan Parke.

Baltimorės sendraugiai spalio 2 d. suruošė minėjimą ir pakvietė rašytoją Vytautą Volertą skaityti paskaitą apie šv. Kazimierą „Karys ir šventasis“. Tai buvo pranešimas visuomenei apie numatomus šv. Kazimiero 500 metų mirties sukaktuvių minėjimus laisvame pasaulyje. Paskaita įvyko Lietuvių namuose.

Chicagos sendraugių skyriaus susirinkimas įvyko spalio 9 d. Jaunimo centre. Skyriaus pirm. inž. Kazys Pabedinskas padarė pranešimą apie skyriaus praeitų metų veiklą ir finansinį stovį. Naują valdybą sudaro dr. Arūnas Liulevičius, Kazys Pabedinskas, ir Milda Tamulionienė.

Chicagos sendraugiai gruodžio 18 d. suruošė Kūčias Jaunimo centre.

SVEIKINIMAI

Ateities redakcija nuoširdžiai sveikina Rasą (Narutytę) ir Marių Kasniūnus, Rūtą (Augiūtę) ir Rymą Manomaičius, ir Nataliją (Latožaitę) ir Edmundą Stukus, sukūrusius naujas lietuviškas šeimas.

1983 metų *Ateities* turinys

STRAIPSNIAI

Baimė — vysk. V. Brizgys 3
Ateitis ir mes — dr. Č. Masaitis 4
Ateities Lietuvos santvarka pogrindžio spaudoje — S. Sužiedėlis 9
Mintys, sužadintos dr. S. Sužiedėlio referato — kun. V. Bagdanavičius 17
Pogrindžio spaudos bruožai — kun. J. Šarauskas 18
Pogrindžio spaudos bruožai — J. Pabedinskas 21
Ateitininkų „Žvilgsnis į save“ 24
Netekome sendraugio dr. Stasio Ankudo — A. Radžius 27
Maironis, mūsų tautos ir tikėjimo milžinas 30
A.a. kun. St. Yla 53
Evangelija dabarties šviesoje — dr. Linas Sidrys 54
Lietuvos vyskupų ganytojinis laiškas 56
Saulės sistema ant žemės rutulio — A. Radžius 66

Pogrindžio spaudos pažiūra į išeivijos veiklą — dr. A. Idzelis 59
Pogrindžio spaudos pažiūra į išeivijos veiklą komentarai — E. Sakadolskienė 62
Saulės sistema ant žemės rutulio — A. Radžius 66
Naujas duetas šeimų chore — D. Staniškienė 70
Visi Bažnyčios keliai veda į žmogų — Jonas Paulius II (ištrauka) 86
Dabarties Lietuva išeivijos rašytojų kūryboje — A. Liulevičienė 88
Šventas Kazimieras, 1458—1484 (ištrauka iš studijos) — S. Sužiedėlis 95
„Esu katalikas... Atsisakau prisiekti komunistų partijai" (ištraukos iš LKB Kronikos, Nr. 53 ir 54) 100
Teologinis žvilgsnis į *L.K.B. Kroniką* — A. Saulaitis, SJ 122
Dvasios didvyriai *Kronikoje* — J. Šainauskaitė 131
Nelegali diskusija sienlaikraštyje — iš *Aušros* 132
Rasa Arbaitė — dailė 136
Dvi kelionės — apysaka 138
Kun. Stasio Ylos Paskutinioji valia 153
Pomirtiniam dialogui — K. Trimakas 154
Atsisveikinimai su a.a. kun. Stasiu Yla:
Jo įtaka priklausė visai mūsų tautai — dr. P. Kisielius 155
Jam skautybė buvo brangi — vyr. skaut. D. Eidukienė 155
Jam sava Lietuvių Bendruomenė — V. Kleiza 156
Mirdamas paliko šventą atminimą — kun. dr. J. Prunskis 156
Ir kunigas, ir rašto žmogus — K. Bradūnas 157
Toliau auginti Jūsų pasėtą grūdą — R. Šoliūnaitė 158
Jo dar taip reikia mums — prel. V. Balčiūnas 158
Jo triūsas neš prasmingų vaisių — J. B. Laučka 160
Jau peržengęs savo būties slenkstį — J. Kralikauskas 161
Jo dvasia išliks visiems laikams — dr. O. Gustainienė 163
Jaučiau didelę jėgą, kuri sklido iš jo — A. Kantvilas 164
Iš a.a. kun. St. Ylos idėjinio palikimo 165
Iš kun. Stasio Ylos poezijos 172
Kun. St. Ylos paskutinis pamokslas 174
Kun. St. Ylai atminti — J. B. Laučka 176
Padėka — J. Stepanas, Ateitininkų Federacijos įgaliotinis Australijoje 193
Ateities veiklai prasmės beieškant — dr. A. Mauragis 196
Dvasinio atsinaujinimo reikalas — Ant. Bakaitis 202
Mes ir Lietuva — J. Petraitis 204
Olegas Truchanas — K. Trimakas 206
Mano ateitininkiško kelio apybraiža — prel. P. Butkus, MBE 212
Bronius Plokštis — J. Stepanas 214
Mokau aboridžinų vaikus — R. Rupinskaitė 215
Gintaras tiria kerpes Tasmanijoje — K. Trimakas 217
Sydnėjaus moksleiviai ateitininkai (anketos duomenys ir išvados) — K. Trimakas 220
Iš „Lietuvos Ateities" šeštojo numerio 242
Jaunimo veidas Kronikos puslapiuose — ses. O. Mikailaitė 248
Iš Reginos Ingelevičienės apžvalginės parodos 254
Gyvenimo ugnies nešėjas, kun. St. Ylą amžinybėn išlydėjus — kun. Pr. Gaida 256
Pirmieji Marijampolės gimnazijos ateitininkai — V. Žemaitis 258
Šventumas, ateitininkai ir šv. Kazimieras — C. Surdokas 262
1982 m. vestuvės — R. Sidrienė 265
Okupuotos Lietuvos jaunimo žodis pasaulio lietuvių jaunimui 278
V Pasaulio lietuvių jaunimo kongreso laiškas Lietuvos jaunimui 279
V Pasaulio lietuvių jaunimo kongreso atidarymas 280
Kongresinė stovykla 281
Per stovyklą susipažinti su Lietuvos istorija — B. Bublienė 286
Padėti jiems tėvynėj — K. Trimakas (žodis V PLJK stovyklos uždaryme) 288
Kongreso studijų dienos 290
Kongreso pabaiga 295
Viltys ruošiant kongreso studijų dienas — G. Petrauskienė 296
Pasisakymai apie jaunimo kongresą:
„Grįžau iš stovyklos užsidegusi..." — A. Mičiulytė 300

„Rišami bendra kultūra ir bendrais rūpesčiais“ — R. Bureikaitė 301
„Kongresas... viena svarbiausių įvykių mano gyvenime“ — G. Palubinskaitė . 303
V Pasaulio lietuvių jaunimo kongreso nutarimai 306
Išeivijos jaunimas: 1983 m. studijinė anketa — K. Trimakas 313
Padėka ir linkėjimai redagavimą baigiant — K. Trimakas 326
Visiems lietuviams pasaulyje 328
ALRKF tarybos suvažiavimo pasisakymai 330
„Aušrai“ 100 metų — Pranas Pusdešris 332
Krikščioniškasis elementas Schillerio baladėse — A. Tyruolis 338
Šalia apaštalų tikybos išpažinimo aš tikiu — A. Tijūnėlis 342
Ir išauginom princą — Č. Grincevičius 344
1982—1983 m. Ateities konkurso laimėtojai 352
Vyriausio redaktoriaus žodis konkurso laimėtojams 356

POEZIJA

Nebylus ir kurčias einu per pasaulį — Eilėraštis iš okupuotos Lietuvos 58
Tikėk žvaigždelių spinduliais — Eilėraštis iš okupuotos Lietuvos 85
Šiaurės pašvaistė (eil.) — B. Brazdžionis 89
Vienas kraujo lašas (eil.) — J. Aistis 89
Prie Vilniaus universiteto (eil.) — J. Švabaitė 90
Po gimtuoju dangum (eil.) — Vl. Šlaitas 91
Namai (eil.) — H. Nagys 91
Motina (eil.) — A. Nyka-Niliūnas 92
Sapnas apie šiaurę (eil.) — K. Bradūnas 92
Nusibrėžiau ratą kreida (eil.) — V. Bogutaitė 93
Monstrancija — A. Jasmantas 121
Venancijus Ališas — poezija 135
Akmenys ir lelija — Pr. Pusdešris 194
Eilėraščiai — J. A. Jūragis 210
Eilėraščiai — S. Kubilius 216
Prierašai prie „Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikos“ — K. Bradūnas 241
Nešėjai 325

ATVIRAI

Laikas ruoštis — ses. M. Palmira 29
Apie artėjantį jaunimo kongresą — G. Palubinskaitė, T. Dundzila, L. Balčiūnaitė 107
Kun. St. Ylos naujas įspūdis apie jaunąją generaciją, paskaičius „Moteris ir Kristus“ leidinį — K. Trimakas 177
Jaunimas pasigenda sanskritiškumo — E. Bulienė 253

STUDENTAI

Viską atnaujinti Kristuje — N. Misiulytė 33
Bažnyčios tarnyba: diakonystė — V. Dundzila 35
Giedokime! — V. Dundzila 71
Kodėl aš išsikrausčiau iš namų — D. Markelytė 109
Mūsų malda Mišiose — V. Dundzila 142
Jo dėka pradėjau ateitininkauti — V. Dundzila 178
Žiūriu į žvaigždę, matau save — L. Vasiliauskaitė 270
Rudens semestras anglų Oxforde — R. Bureikaitė 268
Sugrįžimas — Lietuviška širdis 323
Eilėraščiai — G. Remeikytė 322
Jam priminti — Gintarinė Ašarėlė 347
Eilėraščiai — R. Končiūtė .....

ATŽALOS

Šv. Teresė, Ispanijos globėja — R. Sidrytė 36

1982.8.21 d. — M. Palubinskaitė 37
Ką reiškia būti kataliku — G. Barzdukas 72
Atsisveikinimas (eil.) — M. Palubinskaitė 73
Margarita — Rožiniai akiniai 112
Detroito jaunučių pasisakymai apie stovyklą 112
Clevelando moksleivių ateitininkų anketos rezultatai 144
Rašo T. Bublys, D. Kašubaitė, R. Balčiūnas ir V. Bublytė 179
Sydnėjus — R. Lašaitytė 218
Mėgstu skaityti — R. Červinskas 218
Kuo aš norėčiau būti — V. Tamošaitytė 219
Darius ir Girėnas — R. Čižauskaitė 219
Surasti naują gyvybę (pokalbis su P. Stepanu) — K. Trimakas 219
Keliavimo turtai — B. Abromaitytė 271
Eilėraščiai — M. Palubinskaitė 272
Basos kojos — M. Palubinskaitė 320
Draugas — R. Balčiūnas 350
Kartą buvo — M. Palubinskaitė 351

KNYGOS

Prie Jurgio Jankaus „Paparčio žiedas“ — M. Stankus-Saulaitė 68
JAS Programos vadovą pasitinkant — D. Staniškienė 113
Religinės knygos amerikiečių bibliotekose — R. Kubiliūtė 141
Marksistas Lietuvoje / A. Kairio „Kelionė į Vilnių“ —
G. Liulevičius 266

VEIKLA

VEIKLA 44, 74, 115, 145, 180, 225, 278, 358

LAIŠKAI

LAIŠKAI 120, 150, 324, 366

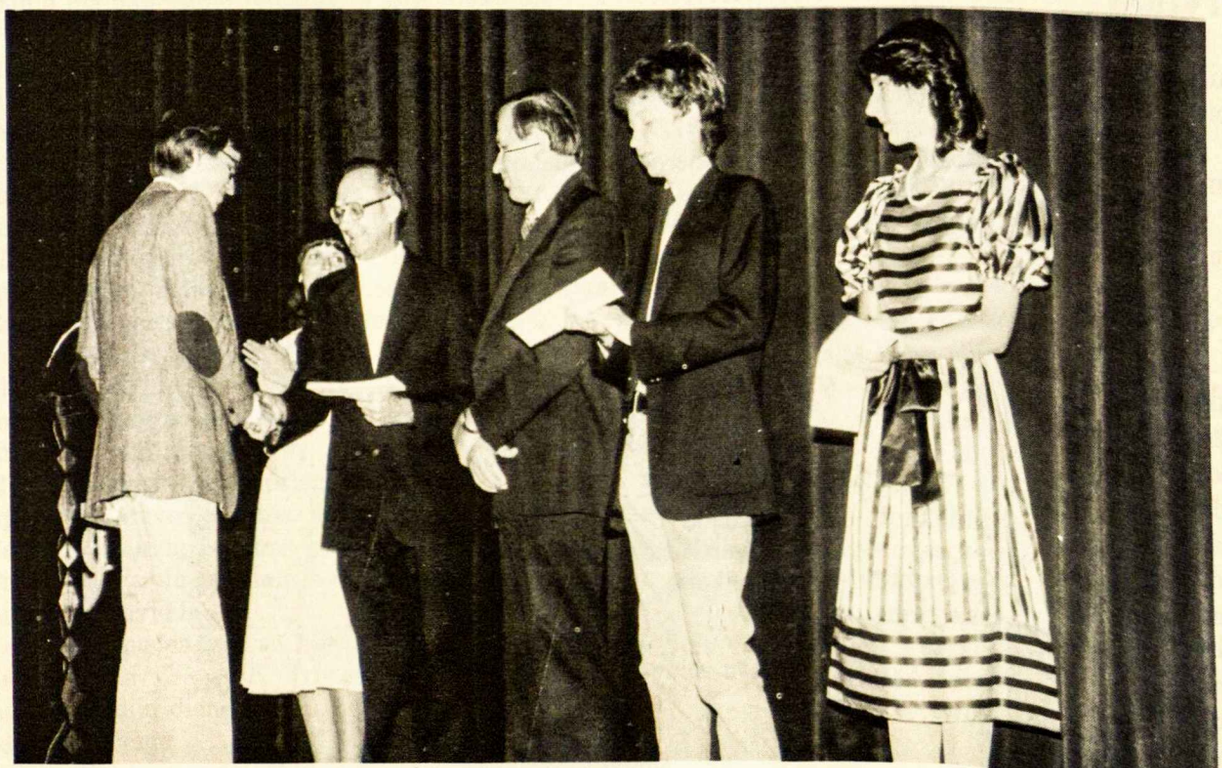

Ateities *premiją A. Sodoniui įteikė vyriausias redaktorius kun. K. Trimakas. Dešinėj stovi:* Ateities *administratorius J. Polikaitis, G. Liulevičius ir B. Abromaitytė.*

Jaunimo konkursas apie šv. Kazimierą

Šv. Kazimiero 500 metų mirties minėjimo komitetas pavedė *Ateities* žurnalo redakcijai skelbti konkursą jaunimui apie šv. Kazimierą.

KONKURSE gali dalyvauti jaunimas nuo 15 iki 30 metų amžiaus.

TEMA: Rašinių tema turi būti apie šv. Kazimierą bei jo reikšmę mums šiandien.

ŽANRAI: Rašinių žanrai gali būti įvairūs: proza, poezija, straipsnis ir kt.

MECENATAS: Kun. dr. Juozas Prunskis skiria 1000 dolerių sumą premijoms.

PREMIJOS: Konkurso kūrinių vertinimo komisija turi pilną teisę padalinti 1000 dol. sumą savo nuožiūra premijoms pagal dalyvių amžių, žanrus ir kt.

RAŠINYS pasirašomas slapyvardžiu, nurodant ir autoriaus,-ės amžių. Autoriaus,-ės slapyvardis, tikroji pavardė ir vardas bei adresas ir telefonas užrašomi ant atskiro lapelio, kuris įdedamas į mažą voką. Mažas vokas užklijuojamas ir kartu su rašiniu, įdėjus į didesnį voką, siunčiamas adresu: JAUNIMO KONKURSUI, 7430 South Maplewood Ave., Chicago, Ill. 60629, USA.

TERMINAS. Visi rašiniai vertinimo komisiją turi pasiekti iki 1984 m. liepos 10 d. vidurnakčio.

PREMIJŲ LAIMĖTOJAI bus paskelbti Lietuvių Katalikų Kongrese 1984 m. rugsėjo 1-2 d. Toronte.

PREMIJUOTI RAŠINIAI tampa Šv. Kazimiero 500 metų mirties minėjimo komiteto nuosavybe ir bus atspausdinti „Ateities“ žurnale. Nepremijuoti rašiniai autoriams negrąžinami, bet gali būti spausdinami susitarus su jais.

KONKURSO vertinimo komisijos narių pavardės bus paskelbtos vėliau.

Ateities redakcija

ALp(LKA)1786
1983, Nr.10

90. 725. 228